

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

Antal Lajos ur most Connecticut államot utazza be a Bevándorló képviseletében. Kérjük az ottani magyarságot, hogy Antal urat pártfogolni sziveskedjenek. Antal ur fel van hatalmazva előzetési és hirdetési díjak felvételére és nyugtázására.

Egy level és egy czikk. A múlt fanyosság elvénél fogva helyt adunk Varga János honfitársunk egy levelének, meg egy cikkének. Ezeket írja:

Igen tisztelt főszereplő ur! Ha nem lehetetlen, legyen szives közölni a mellékelt czikket, mely ösztönzi a jobb elzárattal és egy olyan intézmény érdekében iródtam, amelynek — rendesen nemet mellet — nagy jövője van. helytelen indítás mellett azonban kudarcra váró végződik és számtalan szegény munkásember keservesen szerzett dollárja uszák utána. Apró emberek kiesinyes okkodása keltette az ügyet; ez még nem baj. Nagyobbat az, hogy rá nem szokhatunk lehetetlen tervezettil, hoz s csak ez a mód van felvilágosítani őket, ez tehát az ok, mely engem az írásra késztetett s amit én az igen tisztelt főszereplő urat kérem a lekötés megengedő sére.

Ha van lap, úgy ma a "Bevándorló" az, mely a józan, teljesen független, a becsülettel gondolkodást hirdeti és kegyelmezik is vállalja. Keserű kenyér, de jó átvilágítással esszük, mert legalább nem emelkedik a gyomrunk tőle. Sokszor olyan keserű, mint a méreg; de ki is gyógyulhat tőle? Rágon azok, akiknek a betegség nem emelkedik a gyomrunk tőle. Sokszor olyan keserű, mint a méreg; de ki is gyógyulhat tőle? Rágon azok, akiknek a betegség nem emelkedik a gyomrunk tőle.

Varga úrnak ez a Magyar észjárás. A legszebb magyar betegség: az egyetemes elzártság, különösen pedig a "N. Y. I. Magyar Kölesönös Segélyező Egyesület" alakításáról monok el egy pár jellemző adatot, mely korek is, meg figyelmeztetés is akar lenni azoknak, akik a hangzatos címeket figyelmen kívül hagyva, komoly, életre hívató intézmény akarnak feljleszteni. Egy-két ember felvette az eszmét, hogy Nagy New York városában egy, a bridgeporti szövetkezethez hasonló, de szilárdabb alapon álló és előnyösebb fizetési rendszerrel megalkotandó haláleseti járulékos biztosító intézményt kellene teremteni. Az eszme kitűnő s megvalósítása nem tartozik a nehéz problémák közé. Ahogy azonban a tervezők megindították: teljes képtelenség, sőt nemcsak hogy képtelenség, hanem — ha úgy megalakul — bűn, kész eszás.

Hogy miért? Azzal is szolgálnak. Először is, mert haláleseti díjat biztosítást és számdokos megvalósította az "Kölesönös Segélyező Egyesület" név, nehogy New York Állam törvényei értelmében állami kezelés, illetve felügyelet alá véssék, mert — mint annak idején az elnök kijelentette — ők nem "bazarároznak" (értekte pedig ezalatt a 4000 dollár biztosítékot, melyet a törvény 200 tagnál többől álló kifizetési intézményeknél megkövetel). A pénz tehát házi kezelésben, csak az egyetlen keblőlől választott felügyelet alatt áll. Mondjuk, hogy ez "nagygyon is megbízható" (.), akkor még mindig hátra van a kérdés: vajjon lesz-e pénz? s ha nem: hogyan fizetnek 1000 dollár haláleseti díjat?

Az alapszabálytervezet szerint a tagok havi 10 (azaz tíz) centet fizetnek tagsági díjként: tekintet nélkül a korra vagy a nemre; sőt tekintet nélkül a belépési időre is. Ha most komoly számí? tesztünk, a legszebb reményeknek megfelelően a következők anyagi eredményt nyerték: ha az egyetlen van évente állandóan 2000 kora, akkor 30 év alatt bevesz 10 centes havidíjából 72 ezer dollárt; ez nagyon jól hangzik, de

nem kell elfeledni, hogy az alakulásánál kétharmadrésze 40 éven felüli egyén, tehát olyan, akinek a harmincz év letelte után (mint hogy 70—80 évesek lennének) bizonyosan ki kell fizetni az illetéket, azaz 30 év alatt 1200 dollár haláleseti díjat, tehát 1 millió 200 ezer dollárt kell kifizetni. Ha csak 500 dollárt adnak, akkor is 600 ezer dollárt.

Vajjon honnan teremthetik ez el? — Kivetésből! — mondják a "szakértők". Már kérem sze retettel: az első évben még csak kivethetnek 6—7 haláleseti pórtékot, azaz 3—4 dollárt, de hogy 10—20 év múlva, amikor az elag-gott tagok egymásután elhalnak, 2000 ember tudja-e majd fizetni a 20—25—30, azaz 10, 13, 15 dollárt? vagy ha tudná is, akarja-e? Nem! S helytelenül is tenné, ha megtenné.

Biztosító intézményt, könyoradományokból, 10 centekből s a szóból feutartani nem lehet, s aki a jó magyar néppel — valamire áhítóva — ilyesmit el akar s néha el is tud) hitetni: vét honfitársam, a józan ész és a jó szív következményei ellen.

Nem a szereplés, nem az egyteljelyvny, nem a "hazafini" szereteten alapszik egy ilyen intézmény, hanem egyességeidül a jó pénzügyi berendezésen, a jól megállapított befizetési skálán és a vizsgos, az arányos kifizetéseken.

Dolgozzon ki a bizottság egy szigorúan az életkorral arányos befizetési fokozatot, amely hozzávetőlegesen megadja, jobban mondva biztosítja a kifizetendő összeget s akkor lesz bizalmunk benne s tudni fogjuk, hogy jól sáfárokodnak pénzünkkel.

S terjeszse az eszmét, de ne úgy, mint a tisztviselő-választásnál, ahol — noha az egytelbe felekezei különbség nélkül bárki a felvételre — köv. határozatot hozták, hogy a 4 tisztviselő csak keresztény ember lehet. Hogy miért? Tudja a kánya: talán azért, mert az indítványozónak az az egy képessége van, a tisztágre, hogy — keresztény!... Mert ha a múlt században neveltség volt az antiszemitizmus, ma már ostoba és bosszantó.

S az elnök vígan beszavaztatta s noha a 111 tag közül csak 53 szavazott így, a szabályok köze mégis bevették!...

Igy nem eszméim propagandáit egy életrevaló eszmének sem! Ha a vezetőség tótágast áll, fordítva sikerülhet az ügy s nincs az a szép dolog, amely bizalmat keltene, s egyszer már ilyen durva közönytultak hozzá.

En kérem a tagokat, a vezetőket s a még belépni óhajtókat, hogy fontolják meg nagyon: úgy az anyagi, mint a minden ferdeségtől ment erkölcsi vezetési szilárdaságának szükségességét, s ha az alapszabályrevízió jön: kérelhetetlenül vessék el a lehetetlenségeket, mert ha ezt meg tudják tenni: élni fognak s New York magyarsága örök időkre halás lesz emlékeztetőknek: ellenkező esetben pedig egy csunya tapasztalatot leszünk gazdagabbak. Varga János.

Öngyilkos magyar ember temetése. A braddocki magyarság és anglóság óriás részvétele mellett ment végbe a napokban az öngyilkosságot elkövetett szerencsétlen Schmidt János temetése. A végtisztességtelen testületig, zászló alatti megjelent a Braddocki I. M. B. S. E. Osvald Gyula elnök vezetésével. A gyászszertartást Harsányi Sándor homesteadi és vid. ref. lelkész végezte, ki erős színezésű beszédben mutatott rá az eset megdöbbentő voltára, és Isten gondviselő jóságába vetett hitre, az élet küzdelmeinek reményességel való harszolására hívta fel a koporsó körül állók figyelmét. Az emberekben esalódott, érzékeny anyagi veszteségeket szenvedett szerencsétlen honfitársunk ravatala mellett özvegy és négy kistája, akkor 30 év alatt bevesz 10 centes havidíjából 72 ezer dollárt; ez nagyon jól hangzik, de

ért honfitársunk tetemei felett! Magyar iskola Homesteaden. — Az itteni református egyház fennállásának kezdete óta a legnagyobb odaadással karolta fel a magyar iskola ügyét. Mikor a nyári hónapokban az angol tanítás szünetel: a magyar gyermekek nagy szorgalommal tanulgatják a magyar másodokat, énekeket és szép verseket. Így is van ez jól és így is kell ennek lennie. A homesteadi református egyház előjárósága már is megkezdte az intézkedések megtételét a nyári, mindennapos, vakációi iskola felállításához. Az iskola mindjárt a pünkösdi utáni héten fog megnyílni és teljes 8 órás kerestül fog tartani. Vidéki szülők jól teszik, ha már most értekezése lépnek a felkészülés, hogy gyermekeik iskolába járatásának ügyét idejében elintézzék. A homesteadi ref. egyház lelképásztora minden felvilágosítást készséggel megad az érdekelte szülőknek. A lelkész címe ez: Rev. Alex Harsányi, 1008 Tenth ave., Homestead, Pa.

Nagy piknik és gyermek-majális. A "N. Y. I. M. Gr. Széchenyi István T. és B. Férfi és Női Egyesület" évi jun. 4-én, pünkösdi vasárnapján, az Elm Grove Parkban (Maspeth, L. I.) Borsodi M. hirc-neves zenekara mellett, nagy gyermek-ünnepélyvel összekötött nyári mulatságot rendez. Különböző versenyek, díjlektetés (5—3—2), nagy gyermek-felvonulás, a hol az összes kiesinyek egy gyönyörű ajándékot kapnak, tombola, világgosta s még számtalan szórakoztató programmszám! A szülők nagy örömet szereznek, ha gyermekeiket ide hozzák. A leányok sozat táncolnak, mert az egyelet csupa fiatal emből áll. Bejápti díj csak 25 cent; kezdete d. e. 10 órakor. Az érkezőket a villamos állomásnál bizottság fogadja. Utány: a Delancey streetnél lévő Williamsburg-hídnál a Washington Park vagy Grand street carra szálljon, amelyek a park előtt haladnak el.

(13.20.24.25.27.30. jun.) New Yorkban a legelső magyar majális május 21-én, vasárnap, lesz. Rendezi a 7-ik utcai első magyar református betegsegélyező és társalgó egyelet, az ötven hól területű, szép erdővel és nagy tóval körülvett, fényes berendezésű Cypress Hills Parkban, Brooklynban. Kezdeté reggel 10 órakor. Belépő-jegy 25 cent. A Delancey utcai hídnál a Bushwick avenue car vezető a Ridgewood ave.-ig, itt átszállás a Cypress Hills car-ra, amely a parkig visz. Aki a virágtermő májusban a szabad természetben óhajt gyönyörködni és valódi magyar mulatságban részesülni, május 21-én ránduljon ki a Cypress Hills Parkba, amely magában véve is természetgyönyörűség.

(13.17.18.19.20.) A szervezett dollár. Ismételve foglalkozunk a new yorki United Realty and Mortgage Company által kibocsátott hatszázalékos szilvényekkel ellátott aranykötvényekkel. Ismételve rámutattunk, hogy annál biztosabb és győzelmesőbb befektetés nincsen, mint a kompanya kötvényeinek vásárlása. Száz dollárba kerül egy kötvény, mely a szilvények után hat százalékos hozóval s azonnal a "társaság hasznáiban is részesül. Számot ingatlanai kivül a társaság azzal foglalkozik, hogy New York külvárosában házakat épít, melyeknek értéke rohanosan fejlődik. Mi személyesen átvizsgáltuk a társaság könyveit és meggyőződünk, hogy mekkora hasznót hajtászik nekünk ezen ága. Énné fogva a társaság az eladott kötvények után nemcsak hat százalékos, hanem még szép hasznót is fizethet a részvényeseknek. A részvények eladásából befolyó pénzek legnagyobb részét a házak építésére fordítja. Melegen ajánljuk tehát a kötvények vásárlását, mint legbiztosabb befektetést. Magyar levelek ügy ézimzedők: United Realty and Mortgage Co., 220 Broadway, New York.

A vasgyáros f. évi május hó 27-én, szombaton este, kerül szünre a Webster Hallban, a Jókai Magyar Bs. Egyelet által rendezve. A sikert már magában véve az is biztosítja, hogy a főszerepek Dobó Böske,

Thury Ilona, Horváth Lajos és a uegjobb műkedvelők által vannak betöltve. A darabot Heltai Árpád rendezi. A vigalmi — bizottság Schlessinger M. elnök vezetésével minden lehető áldozatot meg hoz, hogy a legkényesebb igényeket is kielégítse, s hisszük, ez sikerülni is fog épp úgy, mint a múltban. Előadás után tánc-zsreggelig. Ruhatár 15 cent.

(10.13.16.20.24.25.26.27.) A modern orvostudomány legnagyobb alkotása az a szer, melyről a következő sorokban mondunk el egy-két jellemző vonást. A XIX. század helygyógyászata statisztikai alapon kimutatta, hogy az elhalálozások 90 százaléka oka a gyomor rendellenes működése. Ezen segíteni óhajta, Felszöletkek évtizedeken keresztül, míg 6 évvel ezelőt felfedezték azt a szert, mely teljesen ártalmatlan növényi szerekből áll s a gyomorba jutva, azt enyhé működésé s készíti s teljesen áttisztítja. Ezenem csak ezt, hanem a vér sejtjeit is megváltoztatja, amennyiben az értéketlen fehér testecskéket pirossá alakítja. E esodás hatásos szer: a "Szt. István Labdasok" melyeknek elől jógos készítője Róth Sámuel honfitársunk és gyógyász (125 Ave. A. 8-ik utca) sarok, New York), ki egy nagy dobozt csak \$1.00-ért ad. Tehát figyelemzteljünk olvasóinkat, hogy, betegségeket elkerülendő, szerezzék meg e szert. A valódi esak és kitűnő hírű gyógyszerárban kaphatják.

ELŐLEGES JELENTÉS. — A mely alkalommal a new yorki New Yorki Keresztény Magyar Betegsegélyező Egyesület Házának Tanácsa tisztelettel adja tudomására a New York és környéki magyarságnak, hogy 1911. évi május hó 20-án, szombaton, méltóságos perekedi Nuber Sándor cs. és kir. főkonzul védnöksége alatt a Tanács pénztárának javára, a Sulzer Harlem River Park Casino nagy és fényes termében, 127-ik utca, 2-ik ave., színelőadással egybekötött májusi nagy bált rendez. Gyarság közkiávanatára előadatik a "Nebántsvirág" örökszép zenéjű operette. Serly Lajos karnagy vezetésével. Thury Ilona, Heltay Vilma, Erdős Paula, Heltay Árpád, Erdélyi Emil, Horváth Lajos magyar színészek és Koszta Akos, valamint 50 legjobb műkedvelő közreműködésével. — Rendező: Heltay Árpád. Kezdeté este 8 órakor. A Tanács vigalmi bizottsága minden áldozatot meghoz, az a közönségnek nemcsak műélvezetet, de kényelmet is biztosít. Tíz ezer ember kényelméről százas bizottság fog gondoskodni. Tíz ezer magyar testvér valósalagos műélvezetben részesül. A tizenötét Kapossy Károly hírvéve 20 tagu unió-handája fogja huzni reggelit. Tekintettel arra, hogy a ezdünk az, hogy az összes new yorki keresztény egyletek bevonásával egy New York városában felállítandó Magyar Hazat építsünk, hisszük, hogy minden magyar velünk lesz 1911 május 20-án, hogy megkezdhesük működésünket, melynek végeztéje az, hogy tízezer magyar elférhesen a saját házában is. — Jegyek előre válthatók: Reiszinger Gusztáv pénztárnoknál, 283 E. 10th st., valamint az előleges jelentésen és a színelőadók feltüntetett helyeken. — Tekintve az óriási érdeklődést, igyekezzék mindenki a jegyeket jóelőre megváltani, hogy jó helyhez juthasson. Minden magyar pártfogását kéri a N. Y. Keresztény Magyar Betegsegélyező Egyesület Háza Tanácsának vigalmi bizottsága.

Élőfizeitökhez. Minden szombati számban nyilvánosan nyugtázzuk a beérkezett előfizetéseket. Aki akár ügynöknek fizetett, akár postán küldte be hozzánk a pénzt és nevét nem találja kimutatva, sziveskedjék beüninket haladéktalanul értesíteni.

Másfélve fizetett Avenelen: Szervagy Péter. Egész évre fizetett Passaicon: Csörnyei Mihály; So. Riveren: Biczey Wm.; Franklin Furnacen:

Dezso János, B. S. E. Szövetkeze: Cantonban: Hirsch J. Kopp Pál, Kiss János; Barbertonban: Csuhai Pál, Nyikes Ignátz, Kees-kés Ferencz, Ekeesi Sándor; Woodswothban: Peeze János, Kiss Mátyás; Clevelandban: Schvartz Benjamin; Moskovitz Antal; György; Bridgeporton József, Metzuez A., Daubner F.; Lorainban: Binder Károlyné, Lipőezki István; Yonkersen: Trohan Gyula; Chromen: Bodnár A.; Trentonban: Lapossy Ilonka, Láboly József, főt. Radózi Károly, Preg Lajos; Canonsburgban: Oláh András; Roeblingen: Mikulás László.

Félve fizetett: Cantonban: Ugi Pál, Meszlényi M., Andorka János, Német Péter; Barbertonban: Vizi János, Csuhai Miksa; Clevelandban: főt. Csutoros B., Apáthy T.; Lorainban: Kósa Károly, Cziráki József, Barát János; Yonkersen: Max Ferencz, Hluffo Mihály, Kovács János, Mihaloff M. né; Elizabethen: Trauner János, Szekeres Sándor, Mauritz Gustav, Marody József, Nemes József, Nesbada; Vizeze: Trentonban: Blaugrund Lajos, Hornyak István, Palányi Károly, Szabó Gyula, Varga Kálmán, Hudák István, Farkas József, Szmoliga Mihály, Gerenday Mór, Szász Sándor; Philadelphában: Szabados Juliska, Paul József, Kiss József, Haházy M., Dr. Dezi L.; Passaicon: Muansky A., Neuschvender G., Tóth J., Szendrey P., Baltazar J., Huberth J., Herman J., Fenesik O., Pál J.; Garfielden: Gagyí A., Faludi Gyula; Rowes Runban: Barbarik János; Martins Creeken: Karabinusz Gyula; Coal Centeren: Széles Imre; New Yorkban: Völgyi Gyula, Fehér Ferencz, Balogh Sándor, Mátrai László, Stern A.; Bridgeporton: Fojtó János, Liebman E., Sajgó József, Bakos Sándor, Varga József, Dudás András, Body György, Kopeza Ferencz, Horváth Géza, Feldman M., Horváth János, Bandy György, Varga István, Antalik Sámuel, Rakatzky Mihály, Kramcsák M.

Negyedévre fizetett New Yorkban: Mandel Béla; Passaicon: Wilfling W.; Bridgeporton: Wilke Józsefné.

Étikett a washingtoni Fehér-házban. Irta: Dr. Hoffmann Ferencz.

Hagyományos felfogás Amerikában, hogy a washingtoni Fehér Ház etikettjét strikte a római pápa udvari etikettjének mintájára alkották azon egyszerű oknál fogva, mert az amerikai kormányforma megalkotásának idejében a római pápa volt az egyedüli földi hatalmasság, aki választás útján nyerte méltóságát.

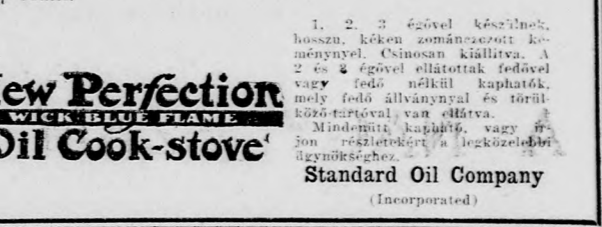
A szabad amerikai köztársaság pedig még etikett dolgában is csak innen tartotta méltónak megtérhetőt átvenni; minden olyast, ami örökölhető monarchia izü volt, meg az etikettből is kizárt. Az amerikai felfogás pl. nem képes megérteni azt, hogy az uradlodo Isten küldötte, valamint hogy az etikettből is csak az udvari etikett tulajdonképen az igazi, le többeg spanyolos mellékélet. Sőt az amerikai közfelfogás a miénkkel homlokegyenes ellenkező irányban halad, amennyiben általában elismert princípium nálak, hogy a fenséges népek — "Their majesties the sovereign people" — választottja sokkal kiválóbb személyiség, mint a koronás született örökösé. Még azt merészeli állítani, hogy uralkodónak születni csak szerencsés véletlen, ellenben köztársasági elnöké választásni, kiváló érdem. Eppen ezért a köztársasági elnöknek különös helyzetet tulajdonítanak etikett dolgában is.

Az elnök épen úgy, miként a pápa, mindenütt, ahol csak megjelenik, az első személy, mindenki más neki képezi kíséretét. Valamint a római pápa, úgy az elnök sem ilt diszruhát senki tiszteletére. Azt, mondják a yankee-k, hogy nuig a esászárak idegen államok

A mosás napja ma.

Volt idő, mikor minden héten a mosás napja rettegett volt s ily napokon az ebéd közmondással vált. A New Perfection olaj főző-kályhá mindezt megváltoztatta. Ha egyszer a vízforralót a kályhára tette, szabadon főzheti az ebédjét s nézhet egyéb munkájára után. A New Perfection-t odaszállíthatja, ahova akarja s egy pillanat alatt meggyújthatja. Azután nem kell semmi figyelmet reája fordítani. Egy gallon olaj hét órán át elégleges mindhárom fő számára. Nem kell se szemet, se fát ezipelni, nem kell tüzelni, nem kell hamut tisztogatni. Hűvösen és tisztán tartja a konyhát meg a mosódat. A legkisebb baj és költség mellett a legjobban lehet rajta főzni.

Standard Oil Company (Incorporated)

Magyar Betegsegélyző Egyesületek Szövetkezete

Tagja lehet minden magyar férfi és nő. Haláleseti illeték \$1000. Temetési költség \$100. Minden magyarnak kötelessége lenne beállni ebbe a legnagyobb, legelőcsöb testületbe. Mindentelje felvilágosítást szivesen ad a titkari hivatal. Cím: **FRANK SZLOVENSZKY** Corner STATE & BUTLER ST., BRIDGEPORT, Conn.

NE TARTSA

FEKTESSE PÉNZÉT BIZONYTALAN ÉRTÉKŰ FÖLDEKBE, KÉTES ALAPU ZUGBANKOKBA, FUTÓBANKÁROK KEZÉBE.

SZEME ELŐTT, HOGY A U. S. TELEPHONE HERALD CO. ÉRTEKPAPIRJAINEK TULAJDONOSAI AZ ELMULT ÉVBEN NÉVLEG MEGÖTSZORÓZTÉK BEFEKETTETT TÖKÉJUKET. VEGYE A U. S. TELEPHONE HERALD (TELEFON HIRMONDÓ)

ÖT MILLIÓ DOLLÁR

FELEMELT ALAPTÖKÉVEL BIRÓ TÁRSASÁG EREDETI ÉRTEKPAPIRJAIT. — EZEN ELSŐRANGU TÖKEBEFEKETÉSÉRŐL MAGYARUL IS MINDEN FELVILÁGOSITÁST MEGKAP, HA KIVÁNJÁ ES IR:

Fiscal Agency **U. S. Telephone Herald Co.** 110 W. 34th STREET - - NEW YORK CITY

hadsergének főtisztja egyenruhát s a vendéglátás egyszerű, de szilárd fel, ha uralkodó kollektívolyes.

Igy történt a fogadtatása VII. Eduard angol királynak, mint walesi hercegnek és Dom Pedro-nak, Brazília, akkor még eszásárság, uralkodójának, valamint Henrik porosz hercegnek is néhány év előtt. Ily fejedelmi vendégek mint distingváltt egyéniségek fogadtatnak, de fejedelmi rangjokat nem ismerik el. Mint vendégek a Fehér-házban nem szállásolhatók el.

Mikor Henrik porosz herceg Washingtonban látogatást tett, az elnök képviseletében Root államtitkár fogadta, meg a német nagykövet dr. von Holleben. A fejedelmi sarj tiszteletre katonai díszesapat is volt kivezényelve, de az egész köztársasági zanatu parádéból azt vehette ki a német herceg, hogy az ő fogadtatása csak titulus egy polgári ünneperendzésére. Henrik porosz herceg a német nagykövet házában szállott meg s innen látogatott el a Fehér-házba.

Amerikai felfogás szerint nem szokás az elnöki ebédén magával az elnökkel disputába becsatkozni mindazonáltal Henrik porosz herceg Roosevelt elnöknek nagy helyvel bizonyította a német katona

A B
NA
SZÉL
NEV
A B
3
A BE
322
N
A B

A BEVÁNDORLO

A BEVÁNDORLO

A LEGFÜGGETLENEBB, LEG-JOBBSZERKESZTETT AME-RIKAI MAGYAR

NAPILAP

MEGJELEN MINDEN DEL-UTAN HÁROM ÓRÁKOR A LEGFRISSEBB HIREKKEL ÉS A LEGVÁLTOZATOSABB TARTALOMMAL. KAPHATÓ NEW YORKBAN EGY CENTÉRT MINDEN ÚJSÁGELÁRUSÍTÓ-NÁL.

A NAGY SZÁM

MELYNK ARA HÁROM CENT, TIZENKÉT OLDALRA TERJED ÉS MELLELETE A MAGYAR

SZÉPIRODALOM

GYÖNGYEIT TARTALMAZZA. HANGULATOS ÉS KÖLTÉME-NYEK, SZEBBÉL-SZEBB EL-BESZÉLÉSEK ÉS SZÓRAKOZ-TATÓ CIKKEK SÜRÜ EGY-MÁSUTÁNBAN VÁLTIK FEL EGYMÁST.

NEW YORKBAN

EZ A NAGY SZÁM SZOMBAT DELUTAN KAPHATÓ MINDEN ÚJSÁGELÁRUSÍTÓNÁL.

A BEVÁNDORLO

NEMCSAK A LEGJOE, DE A LEGOLCSÓBB MAGYAR NAP-LAP A VILÁGON. VIDÉKRE EGÉSZ ÉVRE, POSTÁN HÁZ-HOZ SZÁLLITVA EGÉSZ ÉVRE CSAK

3 DOLLÁR

ELŐFIZETÉSI DÍJAK POSTA-UTALVÁNYON VAGY AJAN-LOTT LEVÉLYEN IGY KÜ-LDENDŐK:

A BEVÁNDORLO

322 E. 72nd STREET NEW YORK, N. Y.

MINDEN ELŐFIZETŐ, AKI EGY ÉVRE BEKÜLDI AZ ELŐ-FIZETÉSI DÍJÁT, MEGKAPJA

...INGYEN...

"A BEVÁNDORLO"-NAK 1911-RE SZÓLÓ NAGY KÉPES

NAPTÁRÁT

MELY KÉTSZÉTELENUL A LEGTARTALMASABB ÉS LEG-ERTÉKESEBB NAPTÁR.

szívosságát, szemben az amerikaié-vel. Másnap aztán Roosevelt kilovagolt vendégével s a szakadó zápor daczára kilenez óra hosszat tartott nyeregben a német katonakitartóságát dícsőítő herceget.

A feljegyzések szerint idáig még csak egy fejedelmi hölgy látogatott el Washingtonba. Eulália spanyol hercegnő a Kolumbus-ünnepe alkalmával, 1893-ban volt vendége a washingtoni Fehérháznak. Sokan azt hitték, hogy az akkori elnök, Cleveland, félre teszi azt az iratlan törvényt — mely eltiltja az elnököt attól, hogy vendége fogadására kivonuljon a vasúti állomásra — és fejedelmi vendégeinek fogadására siet. Ebben azonban mindannyian csalódtak. Mert valamint hogy Cleveland elnök még a saját menyasszonyának fogadására sem ment, mikor az az esküvőre megérkezett, úgy még kevésbé ment ki a spanyol királyi hercegnő fogadására. Valamint, hogy ekkor sem az elnök tette az első látogatást, hanem saját képviselőiben államtitkárait küldte. A spanyol kir. hercegnő mindenekelőtt kegyesen fogadott s a látogatás akadály nélkül történt meg a White House-ban.

Sokan abban a nézetben voltak, hogy az Egyesült Államok elnökének nincs alkotmányos joga ahhoz, hogy elnöksége ideje alatt elhagyja az állam területét. Ez a fel-fogás azonban csak a nem írott törvényben gyökeresedett, melyet, mint sok egyéb praecedens is, mellőztek már. Roosevelt elnök pl. lement a Panama-esatornához s példáját Taft is követte.

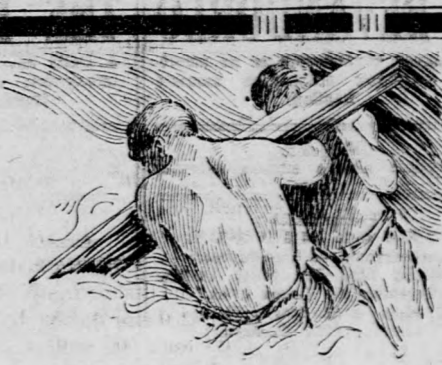
Azt mondják, hogy egy elnök sem ragaszkodott makacsabban az előírásokhoz és elnöki etikethez, mint épen Roosevelt. Ugyanannyira, hogy magát a hadihajó parancsnokát — amely hajón a Panama-esatornához utazott — privátim ugyan, de nyilvánosan leintette, mert nem részesítette kellő figyelemben a kiváló vendéget.

Szokásban van, hogy ha az elnök valamely helyiségbe elmegy, minden jelenvaló felállva üdvözi, de ez a szabály családi körben félre téteik. Nem volt azonban úgy Roosevelt elnök! Ha pl. későbbben érkezett a családi asztalhoz, az ő megjelensékor mindenkinek fel kellett állnia s megvárni, míg az elnök helyet foglal. E házi rendre minden látogató, aki az elnök vendége volt, figyelmeztetve lett s azt soha senki meg nem sértette.

Taft elnök történelmi események adott létet, amikor 1909-ben egy külföldi nagykövet házához ment látogatóba. Mióta az Amerikai Unió megalakult, soha egy elnök sem lépte át idegen követség küszöbét, élvezvén minden ilyen hely exterritorialitást. 1909. év június havában Taft elnök Monsieur Jusserand francia nagykövettel volt ebéd. Idáig az a fel-fogás uralkodott, hogy bárha koronás uralkodók megengedhetik magoknak, hogy idegen államok nagyköveteinél és képviselőinél ebédeljenek, az Egyesült Államok elnöke ily dolgoknak felelté áll. De mikor e szigorú felfogást Taft elnök félre tette, nem kell felejténi, hogy az csak egy másik köz-társaság képviselőjével szemben engedte meg magának. Azt vélik Amerikában, hogy egyik elnök sem merészelel elfogadni bárme-lyik monarchia képviselőjének meghívását sem.

Hamarosan aztán, hogy Taft elnök a francia nagykövet vendé-ge volt, Fallières elnök viszonzá-sul meglátogatta az amerikai nagy követet, Mr. Henry White-ot, az ő falusi birtokán. A diplomáciai és társadalmi viszony a két köztársaság között igen barátságos és ki-zárólagos. Koronás főeknek lehetnek bizal-mas barátai, kiknek házában ebédelhetnek is. Amerikai felfogás szerint az Egyesült Államok elnö-ke nagyon magasan áll ily társadalmi érintkezéstől. Az elnök meghívhat bárkit a maga asztal-hoz, de neki tilja a jus consuetu-dinis privát emberek házában vendégeskedni. Szokás szerint min-den szezonban a kabinet mind-egyik tagját meghívja asztalhoz. Nyilvános diszlakomákon, hol ki-váló egyéneket, eseményeket ün-nepelnek, az elnök személyesen

Minden városban azok, akiknek munkája testi erőt igényel, a legedzettebbek. Elettudjuk és táplálkozásuk egyaránt egyszerű. A nappal fekszenek le és kelnek fel — és mértékletesen esznek. De mindig elegendő kenyeret esznek, s ezzel a fűtáplálékkal táplált gyermekeik erős, edzett férfiakká és asszonyokká fejlődnek. E gyermekekből kerülnek ki legjelesebb férfainknak legtöbbször, mert testük és agyuk kellően van táplálva. Milyen kenyeret eszik Ön? SHULTS BREAD

karját a legmagasabb hivatalnok nevének s ezzel megindul a felvonulása az ebédlő helyiségbe. A későn érkezett vendégekre egy másodperczet sem várnak. Legyen az a legelőkelőbb vendég is, ha későn érkezik, be kell hogy menjön a már helyet foglalt vendégek közé. Ez a kényelmetlen helyzet nem egy kiváló hölgynek és férfinak jutott már osztályrésztül a kegyetlen sorstól. Jóllehet ritkán fordul elő és mindig a véletlen műve. Az asztalnál mindannyian állva maradnak, a mig először az elnök helyet foglal. Legelőször az elnököt kínálják meg minden fogadalmal, hármily magasrangú vendég jelenlétében is. Azt mondják a kánkek, hogy a Fehérház etikette nem szenvedhet változást holmi királyok és császárok kedvéért.

A hivatalos fogadtatások mind lezajlanak január elseje és ham-vazó szerda között. A jelenlegi elnök felesége Mrs. Taft, a félhivatalos mulatságok egész sorozatát avatva fel. Bőjt alatt négy kon-czertet adnak s négy kerti ünne-pélyt májusban a Fehérház pák-ken. Ezen ünnepélyekre csak a magas állású, vagy az elnökkel rokon, vagy szoros baráti viszonyban álló személyek hívatnak meg. Általános szabály, hogy né-gy magasabb állami méltóság kivételével mindenkit csak egy ebédre, egy koncertre és egy kerti mulatságra hívnak meg.

Mindaddig, a mig Taft elnök lett lakója a Fehérháznak, a fo-gadtatások csupa feszes fejedelmű kihallgatás számba mentek. Az elnöki ebéd kivételével a töb-bi fogadtatásokon semmiféle ven-dégelés nem volt; azokon a kedé-lyes hangulatú egyedül a hől-gyek teremteték, kik mint a szenátorok hozzátartozói voltak be-mutatva. Mindez másképen ala-kult Taft elnök fellépésével. A kongresszus 25.000 dollárral emel-te az elnök tiszteletdíját, oly ezel-ből, hogy ez összeg a vendégek szórakoztatására fordították. A vendégfogadásnak is mindjárt egy méltóságjelvény módját alkalmazzák. Minden egyes vendég-nek fel kell mutatni meghívóját, mielőtt belépne a Fehérháza.

Kevésbé ezelőtt még három rendű meghívó volt szokásban, melyekkel a Fehérházban a mulat-ságokon részt lehetett venni. Az első rendű meghívó a diplomá-czia testület tagjai számára szolt, a másodrendű meghívó a legfel-sőbb bíróság tagjai és a kongress-zus szussus mindkét házának tagjai számára volt tartatva, a harmad-ik pedig a hadsereg és hadi ten-gerészet számára szolt. De ugyan-azok alkalmakkor különböző meghívók boesjattatván ki, külön-böző állású egyének találkoztak össze a Fehérházban. Kivétel ké-pezett mindazonáltal a diplomá-cziai fogadtatás, melyen a legvá-logottabb társaság volt jelen.

Azt a nyilvános fogadtatást, melynek alkalmával jegy nélkül lehetett a Fehérháza jutni — s

vezs. Chester A. Arthur elnök óta (1881.) Taft az első elnök, ki tánczolni szokott, rendszeren 1—2 turt szokott tenni. Mint a legtöbb magas nívűs ember, úgy Taft el-nök is, daczára 300 fontos testu-slyának, graciózan tánczol. A Fehérház urnöje szokás szerint csak a négyesben vesz részt, kör-tánczokban nem. A kerti ünnepélyek — melyek még Mrs. Roosevelt által avattat-tak fel a fehérfházi összejövete-lek sorába — a White House déli pázsitján tartatnak meg. Ezen ünnepélyek mind az elnök ne-vevében rendeztetnek, jóllehet azok az elnök is jelen van.

A május délutáni ünnepélyek s fényes női ruhákkal, katonai uniformisokkal, kifogástalan fra-kokkal, a művészi és díszíté-ssekkal, a zöld pázsit hátterében a méltóságos Fehérházzal, köz-érdeklődés tárgyát képezik ameri-kszertre.

Ha az elnök eskütelre kiskéri utódját a kapitulumba, akkor egy kocsiban ülve hajtának oda. Ilyenkor a lelépő elnök foglalja el a tisztelet helyet. Utközben a lelépő elnök fogadja megemelt kalappal a közönség üdvözlését s az új elnök nem vesz azoktól tu-domást. A kapitulumtól vissza a Fehérházhöz ellenkezőleg az új elnök foglalja el a tisztelet-helyet ugyancsak az új elnök fogadja a közönség üdvözlését, lévén a volt elnök most már közönség polgár.

Azt a szokást, hogy a lelépő el-nök az új elnökkel együtt a Fe-hérháza hajtszon vissza egy ko-csiban, azt Roosevelt szegte meg először, a mikor a kapitulumból egyenesen a vasuti állomáshoz haj-tatott.

Igy Taft elnök nevével Mrs. Taft-tal kocsizott vissza a Fehér-házba. Tulajdonképen egy elnök-nek sem volna lehetséges ily al-kalommal a kocsiban a nejen ki-vül más hölgyet is vinni. Ezt a szabályt csak kevesen szegték meg idáig. Ha az elnök nejen ki-vül még egy hölgyvel ül a koci-sban, akkor annak háttal kell az ut irányával itni.

Ha az elnöknek nincs felesége s a Fehérház urnöjének szerepét nőtestvére, leány vagy más női rokon tölti be, az semmiképen sem élvezheti mindazokat a jogo-kat, melyek az elnök feleségét megilletik. Így pl. nem lehet őt úgy nevezni, hogy: „The lady of the White House”, vagy „The first lady in the land”. Továbbá a saját nevében nem rendezhet fogadtatásokat stb. bárha állása nagy tiszteletben van is.

Ha megfigyeljük a Fehérház etikettjét, azt találjuk, hogy bár kevés és egyszerű külső szabá-lyok őrzik is az elnök méltóságát, de mindazoknak sarktingelye azon a kizárólagos amerikai fel-fogáson nyugszik, hogy: „The president of the United States is the biggest man in the world!”

A BEVÁNDORLO THE IMMIGRANT A HÉT KRÓNIKÁJA.

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentély napilap.

Megjelen: Vasárnapot kivéve minden délután.

Főszerkesztő: **SINGER MIHALY**, Szerkesztőség és kiadóhivatal: 222 EAST 72nd ST., NEW YORK. Telefonszám: Lenox 6766. Nyomda: 6 St. Marks Place. Telefon: 2509 Orchard.

Előfizetési feltételek: New York város és Kanada egész évre \$6.— Egyélt Államok egész évre. \$3.— Magyarország egész évre. \$8.— Magyar száma 1 cent, magyar 3 cent.

Published by the Immigrant Publishing Co., Inc. MICHAEL SINGER Pres. & Treas. B. Pink Secretary. 222 EAST 72nd ST., NEW YORK. Telephone: Lenox 6766.

BRANCH OFFICES: Pittsburg, Pa., Gary, Ind., Passaic, N. J., Philadelphia, Pa., Cleveland, O.

SUBSCRIPTION RATES: For New York City and Canada, 1 year \$6.— For the United States, 1 year. \$3.— For Hungary, 1 year \$8.— Single copy 1 cent, large copy 3 cents.

Registered as second-class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y., under the act of Congress of March 3, 1879.

MAGYARORSZÁGI KRÓNKA.

Képviselői következtesség. — A magyar földművelés ügye. — Bonyolok tanulmányutazása. — Magyar kulturáliság.

Miert kerülte volna ki a sorsát a Justh-párt, miért fogadtá volna az általános választói jog kérdésként a szociáldemokratákkal való szövetkeztését másképen a nemzeti munkáról elnevezett társaság, de kivált Kossuth Ferencz pártja, mint kellemetlenkedő esufoldó sokkolt? A két úton említett társaság megtámadta volna önmagát, eredendő tartalmát, ha természetesen találja, hogy ami a választások előtt becsületes ígért, annak bevétele a becsületbeli köteletség is. Lapjaik handabandázva gucclóznak a szövetkezésen, a Justh-párt tagjaitól személyeskednek, demagóg politikának mondják, amire — persze a tisztelt választópolgárok előtt ők is esküdni szoktak. Ilyenkor szinte örül az ember, hogy nem világnyelv a magyar, hogy nem értesül ilyenkor a világ a magyar újságokból; mit hívnak Magyarországon képviselői következtességnek és milyen elemi iskolás fogalmakat mernek hirdetni a demagógiáról.

Amialatt a szociális érettség emnyire tombol a magyarországi politikai klubokban: egyhangú feccsével tárgyalták a földművelési terezt a hónapja urak. Fecsegnék, fecsegnék, úgy tesznek, mint ha védnök a kiszgda érdekeit és ravaszul elhelyezett érvekkel a aifundumok diadóságit zengik. Beszélnek a honoki, beszélnek a helyi birtokos érdekeiben, csak épp arról feledkeznek meg, hogy a magyarországi földművelésügy szemore állapota egyik főoka a ki-vándorlásnak. Fecsegnék agrárusok, akik jólétben vannak, szünőnek pedig a két hold földesújkójo is végrehajtó dobja pereg.

Hanem banketteznék: azt tudnak. Bosnyák iparosok és kereskedők mentek Budapestre, persze "tanulmányozni," és a budapesti vágóhídtól a Margit-szigetig végigvezet két tucat bankettőr fog segény bosnyákok gyomorá koldulni jó egyhány hónapig. Ezen a módon tanulmányozták meg az ugnyevézett magyar ipart és magyar kereskedelmet, és a pezsgó mellett a fezek által elgondolkoztattak a bosnyák agyvvelők: miért áldozott pénz és életet ez az ország Boszniáért?

De, ha minden pang is a Duna-Tisza közt: a jó öreg fekete reakció alatomos mosolylyal, am pihenés nélkül dolgozik. Nem távdés: ismét Barkóczy miniszteri tanácsorsól, a nagy Apponyi Albert Barkóczyjáról van szó. A tanácsor üsszűitközésbe került — egy püspökkel, egy eleven katolikus püspökkel, a székesfehérvári halmas tudás főpásztorral, Proházska Ottokárral. Egy egri középiskolai tanár azt merete tenni, hogy helyesül szájgyézzel kisértse — nem, nem amit Bebel írt, hanem Proházska Ottokár "Diadalmas világnézet" című első-rangú művének egy kitételét. Proházska Ottokár a római egyház püspöke, de, amit mond, az eretnekbeszéd számba megy Barkóczy királyi magyar közoktatásügyi miniszteri tanácsos, a középiskolák legfőbb fele: áthelyezték tehát az egri professzort valami Istent háta mögött levő fészékbe. Büntetésből. Hogy meri ő Proházska ottváni? Hogy merészel — Proházska elvei szerint — 1911-ben, 1911-be illően és nem Pieder Arbuez szerint gondolkodni a életéről. Hanem azért Budapest, a Hold-évtében, a királyi magyar közoktatásügyi miniszteriumban van a magyar kultúra közep. A harmadik emeleten, Barkóczy miniszteri tanácsor n hivatali szobájában. (fn.)

Papok és lapok.

Az amerikai magyarság társadalmi életéhez.

New York, május 13.

E helyütt írtuk május nyolczadikán: „Mi igaz szívvvel és becsületes akarattal vállalkozunk a tisztítás munkájára. Ami szénnyesünk van, mossuk valahára tisztára. Ami férgesünk van, kőzösltsük ki valahára körünkől. A lelkész urak, a pénzküldők dolga, kötelessége bennünket ebbeli munkánk elvégzése körül támogatni. Ismételjük, hogy a Bevándorló hasábjai ingyen állnak mindenkinek rendelkezésére, akinek panasz van. Ha példánkát követni fogja minden lapársunk és mi tudjuk, hogy követni fogják, ha papjaink krisztusi küldetésüket teljesíteni fogják ezen a téren is, és mi ugy tudjuk, hogy szívesen fogják teljesíteni, ha az egyleti tagok nem fognak többé kolompokok után indulni, hanem megnézik a dolgokat a maguk szemével és a látottak felett elgondolkoznak a maguk fejével, ha minden tisztességes ember seprút ves a kezébe és segítkezik a magyarság szeméjének elsepítésére, akkor hamarosan meg fog ismét tisztulni a közeletünk. A ragadozó állatok nem fognak többé zsákmányt ejthetni s a bizalom helyreállításával a magyarság meg fog erősbödni minden téren, anyagiakban is, erkölcsiékben is.”

Mielg értelemmel és a magyarság iránt érzett őszinte, igaz éreklődéssel írtuk meg a fenti sorokat. Meg is jött rájuk hamarosan, május tizenegyedikén, a válasz. Akko jelent meg ugyanis a johnstowi helyi vonatkozású lapnak a legutolsó száma és abban rohan meg bennünket annak a kis lapnak a szerkesztője. Megrohan bennünket pedig abból az alkalomból, hogy a Verhovay Egyetnek ottani fiókját védelmünkbe fogadtuk két hülden tisztviselője ellen. Ama fiók nevében Mózgó János, Bognár András, Vincze György és Papp István egyleti tagok panaszt emeltek ugyanis nálunk, hogy a fióknak pénztárosa és titkára — ez utóbbi egyuttal az anyaegetletnek főellenore, — elkezeltek az egyletnek pénzét s hogy különösen a titkár-főellenore azokat az elkezelt pénzeket megteríteni nem hajlandó, sőt az egyleti gyűlésen sem jelent meg s az egylet hivatalos leveleire még csak nem is válaszolt.

Mivel mi ezt kötelességünkönk hiven és az egyleti tagok védelmében szóvá tettük, megrohan bennünket johnstowi kis kollégánk. A szóban forgó lap nem tagadja a tényt, sőt beismeri, hogy azok a tisztviselők tényleg elkövettek a terükre rótt bünt, de azért a Bevándorló-t mégis keresztelte ki fesztíteni, mivel egy csomó magyar munkás érdekeket meg merete mondani az igazságot. De emitt kellegünk tovább megy. **VEDELMEBBE FOGADJA A HÜTLEN TISZTVISÉLOKET A MEGKÁROSÍTOTT MUNKÁSEMBEREKEL SEMBEN** és azokat, akik a panaszt a nyilvánosságra hozták, szorulszóra a következőképen fenyegeti meg: „**DE MIT FOG SZÖLNI MOZGÓ JANOS ÉS TÖBBI TARSA, HA AZT FOGJA MONDANI AZ EGYLET, TÁVOZZ TÖLUNK, MÉLTATLAN VAGY HOZZÁNK, ANNAK LÉGY TAGJA, AKIHEZ FORDULTÁL ÉS VÁRTAD TÖLE, HOGY PANASZODON SEGIT.**”

Ine, a nevezett lap szerint azok a méltatlanok, akik meg lettek lopva, mig azok, akik loptak, méltok a tisztviselő állásra, méltok arra, hogy egy lap védelmébe fogadják őket a meglopottak ellen. Ha mindjárt nagyon elszomorító dolog is ez és ez mélyen bevallja a társadalmi életünk züllöttségébe, talán mégsem foglalkozunk volna a johnstowi lappal és annak szóban forgó cikkével, ha annak a lapnak szerkesztője és a cikk írője nem volna egy — lékész.

És itt meg kell állnunk egy pillanatra, hogy a lelkünkől kitörő keserűségnek oly hangon ne adjunk kifejeztést, aminővel elől megittat nekünk a saját jólétsünk s különösen a hírlapírói jóléts. Egy lelkes, akinek az igazság hirdetése, a bűnnek kiirtása képezi az élethivatását, megrohan egy újságot és egy újságíró, mivel ez igenis hirdeti az igazságot és kiirtani akarja a bűnt! Egy lelkes, aki szent esküvel kötelezte magát arra, hogy hivatásának gyakorlásában oda fog állni a gyenge mellé, hogy megvédjé a jogait meg az igazát, megfenyeget becsületes munkásembereket, mivel ezek feljajdulnak azon, hogy éppen azok lopták meg őket, akikbe bizalmukat helyezték!

Ezeket látva, kétségbe kellene esnünk az amerikai magyarság társadalmi élete felett és le kellene mondanunk arról a reményről, hogy ez a társadalmi élet valahára meg fog tisztulni. Szerencsére azonban, ha sok is köztünk a kínős és ferdeség, kevés az olyan lap és még kevesebb az olyan pap, aki a tolvajokat védené és a becsületes embereket sustáná.

A johnstowi tisztelő szerkesztő is be fogja látni tévedését. Be fogja látni, hogy bünpalástolással a helyzetet megjavítani nem lehet s hogy a betegségét csak úgy lehet gyógyítani, ha lébb megállapítjuk a betegséget.

A Bevándorló-t támadások nem fogják megtántorítani, munkájában megakasztani. Mi mindig ott leszünk, ahol a nép megsértett érdekeit védelemre szorulnak. Mi mindig ujjal fogunk mutatni azokra, akik visszaélnek a nép bizalmával, akik, mikor bűnt követnek el, egyuttal nevezik a bűnt. És ugy vagyunk meggyöződve, hogy ebbeli munkánkban velünk lesznek a lelkesek. Fájlja, ha a johnstowi lelkes urral mindig az ellenséges táborban kellene találkoznunk. SINGER MIHALY.

A MUNKÁ VILÁGA.

Ötven év múlva. — Perkins-elv. — Kutyá és gyermekek. — Minek a sok láрма? — Budapesti népház.

Saphirről nagyon sok jó és na-gyon sok rossz viccezet mondanák el az emberek. Saphir egyszer Hamburgban időzött, mikor ott éppen a kolera dühöngött. Egy hölgy kérdi Saphirtól, nem fél-atól, hogy a kolera Magyarországra is kiterjed? — Oh nem, asszonyon — felelt Saphir, — hozzánk csak ötven év múlva jön a kolera, mert mi anynyival hátra vagyunk maradvá.

Hanburg helyett Angliát veszem, Magyarországot helyett az Egyesült Államokat és leszámított azon differenciát, amennyit a világ Saphir óta a mai napokig haladt, akkor végeredményként megkapjuk azt, hogy azt a tervényjavaslatot, amelyet Angliában e heten benyújtottak, itt „majd valamikor” fogják benyújtani.

Az angol parlament nemsokára tárgyalni fogja a munkásbiztosítási különböz ágait: a baleset, betegség rokkantság, aggkor és a munknélküliség esetén való biztosítást. Emellett az anyaság biztosításról és tüdővész-szamariumokról is lesz szó, illetve ezen czélokra is pénzt akarnak rendelkeztésre boesítani.

A baleset és a többi segélyek már más országokban is szervezve vannak; új ebben a minőségben munkánélküliség esetén való biztosítás. A munkánélkülőről való gondoskodás már ösödök óta foglalkoztatja épp úgy az éhezőt, mint a jóllakottakat. Az éhezők foglalkoztak vele, mert — éhesek voltak és ez parancsoló szózat: a jóllakottak féltek, hogy az éhezők zavarni fogják őket az emsztésben. Azelött a munkánélküliség nagyon egyszerűen intézték: aki nem dolgozik, az ne is dolgozzék. Az idők folyamán azonban az éhezők arra jöttek rá, hogy azazok, akik jólétben vannak, szinten nem dolgoznak és mégis vannak enniük. Tehát hozzá kell látni és a dolgot másként mint jel-szavakkal elintézni. A nép követelt, nem az uraktól, hanem a sa-játjától, abból, amit ő teremtet, abból egy részt akkor is, mikor nem bír teremteni — ha munkánélküli, ha beteg, rokkant vagy megőregedett.

Az angol szociális törvényhozás az utolsó években nagyon el- volt maradvá a többi országok mögött. Ha most ezen törvényjavaslatokat törvényre avatja, akkor újra azon helyet foglalja el, mint ezélt.

Érdekes, hogy milyen különbözők a felfogások a segélyek és az állami akeziók tekintetében. Franciaország rövid idő előtt életbe léptetett egy ilyen törvényt, mely a jelentkezőnek aggkor-nyújtást ad. És a munkások itt két főtorra szakadtak: az egyik pártban azt mondják (a politikailag szervezettek), jelentkeztetek és fogadjátok el; a másik oldalon (a gazdasághal szervezettek) ellene vannak — elvi okokból. Hát szép az de megérni helye csak annak lehet, kinek az elv nem megyzőződése, hanem foglalkozása. Fogy Franciaországban is vannak ilyenek, sőt többen, mint másfél, azal tisztában vagyunk, és hogy ott a munkásvezérek így isze nem az, aminek vallja magát, hanem demagóg, ez sem újság.

A munkánélküliség esetén való biztosítást eddig egy állam sem vezette be. Bevezették (a munkás-szervezetektől eltekintve) részben és csak a tél idősakra a svájci Basel és St. Gallen városok, Gent város Belgiumban, de a nyomoroni csak enyhíteni bírtak, orvoslóni nem. És ez törvényes. A társadalom beteg, azt gyógyítani kell és ha gyógyítás helyett csak tapasztal teszünk a sebre, akkor nem gyógyul a seb. A gyógyításhoz hozzáfogni manap a legjobb hely mellett nem lehet, mert a gyógyítás nem egyes embertől függ. Minden munkásbiztosítás csak

POTIOREK TÁBORSZERNAGY.

Bosznia új kormányzója.

Kábeljelentés nyomán hirt ad-tunk afelöl, hogy Varesanin báró gyalogsági tábornokot, aki az annektafás óta Bosznia kormányzója volt, nyugalmába menesztették. Budapestről ma érkezett kábelgramm hírül hozza, hogy már ki is neveztek Bosznia új kormányzóját Potiorek táborszernagy személyében, aki egyben a boszniai katonai felügyelő is lesz. Potiorek táborszernagy Ferencz Ferdinánd trónörökös kedvelt embere.

ALTATÓ POR.

Molnár Ferenczet, a kiváló magyar író, "Az Ördög" szerzőjét — amint egy budapesti kábeljé-írat hírül hozza, — veszedelmes baleset érte tegnap. Az író, aki az utóbbi időben erősen ideges, álmatlanságban szenved, és ezért a Veronal nevű altató-port szokta használni. Tegnap nagyobb mennyiséget vett be a Veronalból és mély kábultságba merült. Ismerőseinek feltűnt, hogy egy napig távolmaradt: a lakására mentek, és ott találták őt kábultan az ágyában. A beteg író a budai Vöröskereszt-kórházba szállították.

DICKINSON LEMONDOTT.

Washingtonból jelentik: A Fehér Háznál máj hónap utolsó kerülült nyilvánosságra, amelyet sehonnem sem vártak: az ugyan-ly, hogy Dickinson a szövetségi hadügyi államtitkár lemondott, és Henry L. Stimson, a new yorki volt kormányzó-jelölt lett az utódja.

Dickinson magánkörülményeivel okolja meg lemondását. Anyagi érdekei egy tennessee-i közbiznányához fűztek, és ezek az érdekek kötik le. Ugy volt, hogy Taft ehök már április 28-án elfogadja Dickinson lemondását, de ez akkor, a mexioi állapotok miatt, félremagyarázásokra adott volna okot. Most azonban, nehogy anyagi tönkremenés fenyegetse Dickinson, az ehök utód után nézett és megtalálta azt Stimson személyében.

Stimson, az új szövetségi hadügyi államtitkár 1867-ben született New Yorkban. Volt a Yale egyetemen hallgatója és jogot tanult a Harvardon. Ugyvédt lett, ügyvédkedett, 1906-ban kinevezték őt szövetségi kerületi ügyésznek New York déli kerületben. Három esztendő múltán a szövetségi kormány szolgálatába lépett és ő vette át a ezokor-trusttól a rendőrség felügyeletét. Tavaly ő volt republikánus párti kormányzó-jelölt New York államban, de — mint ismeretes — a demokrata Dix győzött vele szemben.

Taft meleghangú levélben fogadta el Dickinson lemondását, megköszönve fíradózsait. Stimson, amelőtt elfogadta volna a neki felajánlott hadügyminiszteri tisztséget, dróttalan távirton kérdést intézett ez irányban Európa felé tartó atyjához, és csak annak válasza után mondott Taft ehöknek igent.

A latin azt mondja erre: Vajudtak a hegyek és szilték egy kis eget. Lakatos L. László.

Budapesten az ötdik kerületben létesítettek egy népházat. Ez a ház annak a két milliárdnak a kamataiból épült, amely összeget mártizenöt esztendővel ezéltől szavazta meg a főváros, hogy abból munkásjelöti intézményt — ahogy hivatalos nyelven mondják — létesítsenek. Tizenöt évi gondolkodás után végre esínáltak egy népházat, amolyan népkönyvtárai egybe- kötött napközi tartózkodási helyet, ahová majd — senki se jár el. Sejtjük ezt pedig azért, mert Magyarországot rendezésszámak nélkül nem tudjuk elképzelni. Már pedig ki lesz olyan bolond, hogy olyan helyre menjen, ahol rendőri felügyelet alatt álljon. Mikor a szervezett munkások arra kértek a fővárosi tanácsot, hogy az összeg kamatait juttassa azon egyetleknék, melyek munkánélküliség és egyéb bajok esetén segélyezik a munkást, süket fülekre találtak, most végre tizenöt évi agyvelőzadzás után — kiizzadtak egy népházat.

A latin azt mondja erre: Vajudtak a hegyek és szilték egy kis eget. Lakatos L. László.

Pennsylvania magyarságának szíves figyelembe. Tisztelettel értesítjük Pennsylvania magyarságát, hogy abban az államban Pittsburg székelyvilág Roman Gábor ur fogja ezélt a Bevándorló-t képviselni. Pittsburgi címét legközelebb közzé fogjuk tenni. Roman ur nemcsak előfizetési és hirdetési díjakat vehet fel és nyugtázhát nevünkben, de minden tekintetben képvisel bennünket. Ajánljuk őt az ottani magyarság jóindulatába.

"No Work-No Pay" The Workingman's Problem

A munkásnép problémája. Ha nincs munka — nincs pénz. Elhanyagolta a meghüését. A Dr. Richter-féle Pain-Expeller meggyógyítja a legkomplikáltabb betegségeket ha az utasításhoz hiven használja. Uvegenként 25 és 50 cent. Vigyázzon a Forgony — védegyünkre és a csomagon látható nevjünkre.

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl Street, New York. Richter-féle Congo Pills fészé meggyógyítják a székélykedést.

Megőrült dia

Budapest. Kinos í varta meg a cinap B tavaszszócó-útczai gindik osztályában dr. K. K. nár előadását. Az előadások József nyugalmazt báró fia, hirtelen megrott ülőhelyéről, majd a katedra elé s nagy potfi. Felelté, hogy hogy hová került a nyát.

— Adja elő aránya megyass. orvonyomai — szerencsétlen diák, aki csak leesdésitett.

Az osztály novembert szialadták ki a f. lárabójakból fővárosi egész épületét. Időközött a gimnázium Tuskay Odón, aki a Janicsok Jánot és hogy a fiatal diák elvarodott. Janicsok idegődjában szenved, a segérszomatofunatgyógyulást. Dr. Tuskay mezen lesendesítettefiut, akit később ille- velték szüleihez, a uteteza buszonbenedik s Egyelőre lakásán írcetében, ha állapotában, ténk javulás szomatofgyegek el.

Lakásközvetítő szel Budapest. Tómerdel, szedett és megkérősitoten három szálháms, a keresés kinját vállaltá de ezükbe sem volt a titás, az előlegek és alaptították vállalkozási fővárosi lakáshirdet, ezimel a Hársfa-uteczsef-körút 9. számú há-ták meg íródaként és írszgekban, hogy nyí az összes fővárosi írs-néhány koronáért fáralogzójutathat tehát a kö-felcél hajlékhoz. De m a szálhámsosság s a bud-orság foglalkozik a B- viselő dolgáival. — A segérsztöl jöttek az A-jelentkezők elé nyomzódási blankettákat tlyen az illető kötel-hogy közvetítési díj fel- nal befizet őt vagy tír- lakás lefoglalására a ad- dig a bérösszeg tíz szá- nek fejében kapott ny- met, de nem volt közs.

CUNARD MAGYAR AMERIKAI VONAL

Egyedüli közvetlen hajóvonal NEW YORK ÉS PITTSBURGH között. Utazás minden áttelátsá nélkül. Fiume a Magyar Államvasutakon van.

Hajóindulásaink New Yorkból: SAXONIA, május 18-án. PANNONIA, június 1-én. CARPATHIA, június 15-én. Fiuméig \$36.00. Fiuméből New Yorkig a jegy ára \$35.00 és a \$4.00 fedőző.

Kapitánok, ügykezelőknlki vagy pedig főúradnánkban: NEW YORK, BOSTON, CHICAGO, MINNEAPOLIS.

North German Lloyd HAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Pompás duplasavaru gőzszónk. Rendes hajózás hetenkint: kétézer.

Magyar utasok számára külön alkalmatlanságok. A magyarországi utasok ké-nyelmére a határon: Csacán, Pozsonyban, Királyhádon és Sopronban ellenőrző-állomás- sok lettek felállítva.

Magyarországi fiórodar: BUDAPEST, NORTH GERMAN LLOYD HAJÓZÁSI TÁRSASÁG OELRICHS & CO. főügykezelők. 5 Broadway, New York City.

HAMBURG-AMERIKAI VONAL

Pompás duplasavaru gőzszónk. Rendes hajózás hetenkint: kétézer.

Magyar utasok számára külön alkalmatlanságok. A magyar utasok kényelmére a határon: Csacán, Pozsonyban, Királyhádon és Sopronban ellenőrző-állomások lettek felállítva.

Magyarországi fiórodar: Budapest, Baross-ter 4. A Hamburg-Amerikai Vonal amerikai íródái: NEW YORK, PHILADELPHIA, BOSTON, PITTSBURG, CHICAGO, ST. LOUIS, SAN FRANCISCO, vagy a helyi ügykezelők.

Mme. BLUMENFELD

119 Ave. A, New York

3 St. Mark Place székelyben.

Egyedüli vádolt a magyar nő és gyermek-mekkalap rak-tár.

IMPORTÁLT nagy s szonny kőszonny, fájtyolók, Gyasz-kis p. p. k. és gyasz fájtyolók legújabb létesítésként. Re-gi kalapok át-állakítottak a legújabb divat szerim.

PONTOS KISZOLGÁLAS LEHETŐ LE OLCSÓBB ÁRÁK (n. sz. sz.)

ALTSZÖVEG

BUDAPEST

HAMBURG-AMERIKAI VONAL

Mme. BLUMENFELD

PÉNZKÜLDÉS HAJÓZKÉLDÉS KÖZJEGYZŐI ÜGYEKBE

a legpontosabb és legmegbízhatóbb cég

KISS EMIL

BANKÁR

104 SECOND AVE

NEW YORK

Keveset ígér Sokat tesz

Olcso beszélőgépek

MAGYAR, NEMET, ROMAN LAPOS LE- MEGER, TAJTÉRTIÁK, GIMBÁLMOZ. Kejen árjegyzéket.

FAZEKAS LAJOS

328 E. 78 STREET, NEW YORK

KARENIN ANNA. REGÉNY.

Irtá: TOLSZTOJ LEÓ. Fordította: R. TRUX HUGÓNÉ.

(100-ik folytatás.)

Igy hát számíthatunk öre a választásoknál... mondá Swiagesky...

Ezen tréfás hang alatt Dolly bizonyos ingerültséget velt észre...

Abban a pillanatban, mielőtt a szót felvették, ő az egész sorsjegyet...

Hogy van Kitty? kérde Anna, az ablak mellé ülve és szerényen nézve Dollyra...

— Oh nem! felelt Dolly mosolyogva. — Gyűlöl, megvet engem? — Azt sem; de jól tudod, hogy vannak olyan dolgok, miket nem bocsáthatunk meg...

— Te nem itélhetsz tökéletesen mert társaságtól környezve látsz bennünket...

— Mely asszony lehet férjének biztosabb tulajdona, mint én nekem? Egész rabja vagyok!

— Mert nem akarom, hogy több legyen — és daczára fölnudulásának, Anna mosolygott...

— Az lehetetlen! kiáltott föl Dolly, nagy szemeket meresztve és ámulattal vizsgálván Annát...

— Ez nem iparkodtam Sztyávt lekötni, — gondolta, — de sikerült-e az annak, a ki elesábitotta tőlem? hiszen az szép és fiatal volt és Sztyiva mégis a faképnél hagyta őt is!

Wronsky figyelmesen nézte, megérezte, rendkívül megnyerte...

— Hogy követhet el az ember bünt oly teremtmények miatt, a kik nem léteznek? — gondolta Dolly...

— Gondolj a különbségre, mely kettőnk közt létezik: te rád nézve csak arról lehet szó, kivánsz-e még több gyermeket, vagy sem...

— Azt mondják, hogy férjed beleegyezett. — Dolly nem beszéljünk erről! — Amint akarsz, — felelt ez meghiavata a nagy fájdalomtól...

— Hogy szívesen éreztél és magyárt: ez lehet önzés, de becsületézésből származik; a gróf szeretője törvényesíteni leányát, férjévé lenni, jogokkal birni felelt...

— Tegyük fel, megkísértem, hogy könyörgök, mint egy bünnös, tegyük fel, hogy ő beleegyezett, — Az ablakhoz érve, Anna megállt a függönyöket igazítani...

— Ne vess meg engem, nem érdemlem: de szájn mert nincs nálamnál boldogtalanabb asszony... — Anna távozta Dolly imádkozott, aztán lefeküdt...

A nagybírtokos szerepe, melyet megérezte, rendkívül megnyerte...

— Hisz én régóta ismerem; kiaváló asszony, habár kissé nagyon is egyszerű. Magam is rendkívül örvendek látogatásának...

— Azt mondják, hogy férjed beleegyezett. — Dolly nem beszéljünk erről! — Amint akarsz, — felelt ez meghiavata a nagy fájdalomtól...

— Hogy szívesen éreztél és magyárt: ez lehet önzés, de becsületézésből származik; a gróf szeretője törvényesíteni leányát, férjévé lenni, jogokkal birni felelt...

— Tegyük fel, megkísértem, hogy könyörgök, mint egy bünnös, tegyük fel, hogy ő beleegyezett, — Az ablakhoz érve, Anna megállt a függönyöket igazítani...

— Ne vess meg engem, nem érdemlem: de szájn mert nincs nálamnál boldogtalanabb asszony... — Anna távozta Dolly imádkozott, aztán lefeküdt...

TAPASZTALT TUDOMÁNY ÉS JÓ ORVOSÁGOK. Dr. E. C. Collins Alapító. Nem ándicskés, de a kigyógyított beteg elismerő szavai hirdetik...

VEKONY SZERKEZET 21 EKZSER. \$50.00 ARANYORA. \$3.95 megvásárolja ezt az elegáns fűzőt...

— Szokásból, hogy föntartsam összekötöttésem, bizonyos erkölcsi kényszerből; különben ven személynél érdekem is; vöm is hivatal keres, tehát segítyére kell lennem... — Ez az újabb nemzedéke a nemességnek, — felelt Levin.

SZÉPIRODALMI MELLÉKLET

VIII. ÉVFOLYAM, 70. SZÁM.

LITERARY SECTION OF THE BEVANDORLO

VIII. YEAR, No. 70.

A Chacham-Basi.

— Utirajz. —

Irta: Dr. László Zoltán.

Reggeli álomban megzavartak. Ajtóm előtt a leírhatatlan kétségbeesés hangján ordított Ibn Dawúd, a szabih ellökandó:

— Ó, Muhamed, ó Ali, ó Omar, ó, ó, ó... Kebir musziba, ó zsidó... Bizony nagy baj történtetted, ha a derek szabih ellökandó, a hotelier, aki különben prototípusa volt a moszlem nemtörődőségeknek, ilyen borzasztó szívességütő módon kiáltott az iszlám szent kalifái után. Kebir musziba? Arabul nagy bajt, szerencsétlenséget jelent.

Gyorsan felugrottam s beengedtem Dawudot.

— Menekülj zsidó! (uram)! Hasznán két jó tevével vár rád, aztán sziosketek Tripoliszba, mert különben véged van.

— A próféta szakállára mondd meg mi történt?

— Nincs időm, zsidó! Ha nem szaladsz, meg fősz halmi. Gyaur vagy, de azért kár érted.

— Pedig nem megyek el. Tudnom kell mi történt. Nem vagyok arabj (nyúl), hogy a legkisebb baj elől kerekedjek.

— Szidi, zsidó, — rimánkodott, — menj, siess, szaladj, rohanj, repülj, mert értem is eljárnék...

— Kik?

— Abu el mót emberei!

No ennek a fele sem fréta. Nem ismertem ennek a semmikép sem bizalomgerjesztő névnek a tulajdonosát, Abu el mót magyarára a halál apját jelenti, de vándorlásaimon annyit hallottam róla, hogy éppen elég volt. Nem ijedek meg a magam árnyékától, azonban, hogy ennek a vérszomjas beduin-hordának kiszolgáltatassam magamat, ahhoz nem volt kedvem. Abu el mót úgy hangzott a tripoliszi világhoz, mint hajdanta Savanyu vagy Sobri Jóska túl a Dunán.

Abu el mót azt tanáztott törzseivel a Sott el Dzeid környékén a vádi fennekben. Innét indult fogsorozására, karavánok, turisták, falvak rablására. Ellenkező nem tirt, aki ellenszegült, az életével fizetett s úgy lett híre, neve a rabló Abu el móté.

Gyűlött mindenkit, törököt és fránkit egyaránt. Szefárdimeket és keresztényeket, gyaur volt előtte, aki nem a próféta igaz hitét követte. A tuniszi franczia rezidens ép úgy ügyelt rája, akárcsak a tripoliszi váli, hanem sohasem csipetelt el, mert... no mert a legáltalmasabb kormányzó karja sem igen ér a Szahara középsébe.

Tehát Abu el mót meglepett bennünket. Hawárif-Duarban voltam. Gyors tevé tizenhat óra Tripolisztól ez a kis arab falu, egy igen kedves oázisban. A tripoliszi olasz konzul és az ottani váli szívességgel folytattam utamat a kellemes kirándulásához és így alkalmam volt két napig a Szahara belsejét élvezni. Az átlag turisták elemelnek Algiréből Bizsziába, Tuniszból Szuszába, Kairóból Assuanba s azzal eléget láttak, pedig dehoj is láttam, amerre Cook Tamás vagy valami más travelling-office összehajlítja a menetrendet, ott már szablonos az utazás. Első osztályú Pullmann-carokban nem lehet a sivatagot élvezni.

Azért utaztam Tuniszból Tripoliszba s innét tevélőn Hawárif-Duarba. Arra persze nem számítottam, hogy ilyen kalandba is belekeveredjem. A hotel, ez a vályogból összetakolt két szobás alkotmány ugyan egyetlen makros leány tőmélésének sem bírt volna ellenállni. Én az emeleten volam,

a vendégszobában, már tudniillik a padláson, napi két piasterért teljes ellátással.

Idefent jágatott az én igazhíttű házi gazdám, aki aligha kamállal ette a bátorságot. Az egész faluban körülbelül harmincz család lakott, szegények, akikről ugyan nem igen rabolhatott Abu el mót semmit. Hanem lehet, hogy nem pénzre vagy lábás jószágra fájt ennek a szaharai Sobri Jósának a foga. Hawárif-Duarban szép leányok voltak, s az arabok néha Marokkóból is eljötték értük. Valószínűleg a háremét akarta kiegyesíteni a rablóvezér s ezért tisztelte meg látogatásával a falut. De jöhetett volna máskor, nem mikor olyan szegény gyaur jön oda ethnográfiai tanulmányra. Ha megtudja, hogy egy gyaur van igazhíttű moszlimok közt, bizony felidulja az egész falut.

Felöltözködtem, rendbe szedtem winchesteremet, a revolveremet s aztán indultam lefelé az emeletről. A szabih ellökandó még mindig jágatott:

— Szidi oly lassan indulsz, véged van, Abu el mót nem irtalmaz gyaurnak.

Felöltözködtem, rendbe szedtem winchesteremet, a revolveremet s aztán indultam lefelé az emeletről. A szabih ellökandó még mindig jágatott:

— Szidi oly lassan indulsz, véged van, Abu el mót nem irtalmaz gyaurnak.

— Nem udja, hogy gyaur vagyok. Hisz arab öltözetem van.

— Olyan ó mint a seitán, keresztül lát az emberek. Archezósdi színe éláru. És a fegyvered, ilyen puskája ninesen sivatagbéli embernek!

Igaz volt. Azonban én inkább humoros oldaláról néztem az egészeket:

— Ne félj, te vitéz fia Mohamelek! Senki a Kizmetet el nem kerüli. Ami meg van írva az élet könyvében, az ellen nem tehetünk semmit!

Zavartan nézett rám, ez a moszlem okoskodás hatott a megnyugodottn.

— Igazad van zsidó! Hanem, ha bajod esik neked, leüti a fejedet. A váli szigorú ember, s tudod, hogy én vagyok a falu seik ül belledje (községi előjáró), s én vagyok mindenért felelős!

Hiába tekintettem én jobbra-balra, előre-hátra, sehol nem láttam ellenséget. A kis oázisnak rendezett köznépmi képe volt; a nyújak hint legelésztek, rendkívül nem láttam.

— Na, Dowud, — kérdeztem a hotelier, — hol van az ellenség, Abu el mót és társai?

— Még ninesnek itt. Hanem majd jönnek. Akam idején.

— Te szerencsétlen! Hát honnét tudod te mindezt?

— Ali, a szomszédóm, az éjjel vadászni volt, s innét egy napi járásra találkozott beduinokkal. Azek mindenféléről kérdezősködtek. Van-e idegen ember, gyaur az oázison, vannak-e szép leányok, asszonyok?

— Hátha nem Abu el mót emberei?

— Látszik zsidó, hogy nem vagy moszlem! Igazhíttű ember sohasem kérdezősködik a nők után, ez sártes és az erőfelel nem latif (udvarias); hanem ha akad a Próféta hívei közt egy, akit Allah a dzse-hennára küldjön, aki mégis kérdezősködik, az nem lehet becsületes.

— Már mondtam neked, nem vagyok nyul. És te pedig küldj azonnal gyorsfutárt Tripoliszba a válihoz aszkárikért (katonák). Méltón fogadjhatjuk, s aztán el-megy ennek a gazembernek a kedve a leányrablástól!

— Allah akbár! Erre nem gondoltam.

— Pedig egy seik ül belednek hosszabb lehetne az esze mint a nyul farka. Tudod, talán nem is kell katoná. Ha az embereidnek van fegyvere és nem félnek, akkor mi is szembe szállhatunk Abu el móttal. Hiszen, ilyen rablóhadjáratra nem indul senki sok emberrel.

— Abu el mót, bár elvinné a seitán, rendszeren tiz-tizenkét emberrel jön. Azonban egy ezred katoná sem bír velők. Az emberei dzsinek (szellemek), ő maga pedig az a frid el a frid (ördögök-ördöge), még golyó sem fogja.

Ilyenek az arabok. Ha valamelyik közülök bátrabb és ravaszabb a többinél, azonnal dzsint, sátánt, prófétát látunk benne, az természetesen kihasználja hitsorsosai amúgy is babonás természetét és egyszerre oly legendakör közpö-dik körülötte, hogy senki sem mer reá fegyvert emelni. Ilyen volt annak idején Hasszán Mirza is, a tuniszi nórabló. Abu el mót sem volt különb, pusztabatyár, amelyeket eleget produkál az afrikai éghajlat és a mohamedán babona.

Összehívtam a dzsemmát (örögök tanácsa) s kapacitálni kezdtem a duár népét az ellenállásra, de minden elokventiám hiábavaló volt. Egy gyaur mit is akart éven fanatikus moszlemim között? Hozzajuk a rabló Abu el mót is közelebb állott, mint én a gyaur.

Láttam a felém irányult tekintetekből, hogy mennyire gyűlölnek s hogy eddig nem hántották, s a házigazdám is szállást adott, esküsk a váli erélyes levelének s Hasszán jelenlétének köszönhetően. Hasszán a váli szolgálattevő mindenes örmeztet volt, aki engemet mint garde du corps kísérték kirándulásaimon. A falubelieket tudták, hogy előbb vagy utóbb eljön Abu el mót a leányaiért, hiszen egyetlen beduin férfát (szaksz, törzsen) sem kímélt meg addig, tehát minek ellenszegülni. Babonás félelemmel várták, hiába magyaráztam én nekik, hogy nem ellenálló ő semmiféle golyóknak. Erre pláne megharagudtak, sőt néhányan öleikkel fenyegettek meg. Minden jó szándékom karba vészett, legjobb volt: tevére ülmi s ellovagolni.

A házigazdámát kifizettem, dig ó ártatlan az egész dologban. baksis is jutott neki s elbuszaván tölem, megkért, hogy a válihoz alig bírjuk elképzelni, hanem fül-bemászó s kellemes esengőssű spanyol-heber-arab keverék, melyt azonban csak hosszas gyakorlat után lehet elsajátítani.

— Ilyenek ezek az arabok effendium, mi törökök mégis csak küllömb legények vagyunk. Ezek gyávák, félnek egymástól, aztán meg engedetlenek a padisah iránt, akinek Allah hosszurá növeszge meg a szakállát. Mindig bajt okoznak a válinek, sem itt, sem a Jemenben nem nyugoszik, míg majd egyszer Mahmud Sefket bamba rendre nem tanítja őket. Hanem induljunk effendium, ezek most azt hiszik, hogy azért jön Abu el mót, mert egy gyaurt szállásoltak el duárjok-ban. Allan büntetése, így mondják.

— Rre! — szóltam tevémre. Az okos állat megélt és lefeküdt. Kiugrottam a nyeregéből, baksist nyomtam az örmeztet kezébe s a tevékkel elküldtem. Aztán meg-szóltottam egy szefárdot.

— Signor, mi történt itt?

— Nagy baj, — feléle, — Abu el mót a városban járt és fellátotta az arabokat a gyaurok ellen. Természetesen bennünket: zsidókat is közöbük sorolva. Kirabol-tak az üzleteinket, elraboltak

hárminez leányt: s mire a katonák megérkeztek, tul voltak a határon.

— Persze, a váli is moszlem, bújja is, ha egy pár zsidót agyon-vennek. A moszlemimék is antiszemiták.

— Igazad van Uram! Bennünket mindenfelé zsarolnak. A válik, a basák, a muteszárifok. A baksis szinte megöl bennünket, minden-ki tőlünk várja. Hanem most megérték, az arabok nemcsak bennünket bántalmaztak, hanem az idegeneket is és a konzulátu-sokat is megostromolták. Az olasz konzul feleségének a társalkodó-jától Signorina Elenát is meguk-kaft vitték. Most baj lesz belőle, mert ha Sztambulban megtudja a nagyvezér, menten elcsapja a váli-t. Hakkí bey nem ismer tréfát.

— Abu el mót egy látszik nagyob körutra indult, hogy látog-atással még Tripoliszt is meg-tisztelte. Ott az északafrikai par-tokon az ilyen lázongások nem ritkák, a török kormány keze igen gyenge és a baksisnak óriási a hatalma.

— Itt kellett az éjt a ghetto-ban töltönni, mert az albergótat nem érthetem el. Estéleg valamelyik vad, fanatikus moszlem felismeri bennem a gyaurt s leüti. Biztosabb voltam a zsidók közt. Sötét volt már s így megkértem a szefárdot, vezessen el a chacham-basi házá-hoz, majd ott maradjok.

Chacham-basi olyan főrabbi-féle, a keleten az egyes zsidó hit-közösegeknek világi és vallási fej-telje. A tripoliszi chacham-basit, reb Zedík Mojsze Levit ismertem. Nyolcz napi ottlétem alatt vele is megbarátkoztam és sokkal több hasznát vettem mint néhány kö-tel Baedekernek.

Midőn odáertem kis házához, amely közvetlenül a zsinagoga-mellett áll, az ajtóban állva talál-tam az öregtet. Mészet tartott ke-zében: ebben a világításban, hosz-szu fehér szakállával úgy tűnt fel-nekem, mint egy ó-testamentum-beli patriárka.

— Akam heirolszum! — kö-szöntött törökül.

— Allah raszulszum! — felel-tem.

— Mi jó hoz téged effendum ily késő esti órában hozzám?

— Nálad szeretnék aludni chacham-basi. Tudod, lázonganak az arabok és ilyenkor nem tanácsos, ha az albergoba megyek.

— Peke! (Jól van.) Nálam bi-zatosan leszel, mert engem még a moszlemimék is tisztelnek. Aztán meg-tenélek föl rólam, hogy gyaurt rejtegetek magammal. — Gyere be, Rebeka leányom majd ad valami vacsorát, aztán nyugodni téruik.

— Köszönöm.

Azzal karonfogott s bemen-tünk. Melyik galicziai kazár bö-keré tenné ezt meg?

Uj fejzetet érdemelne Rebeka. Hebron rószimák ez a legszebbi-ke. Még gyerek volt, talán tizenöt-éves, és máris női szépség, telje-sen kifejlődve. Venusi alak, korom-fekete haj, tüzes, sötét szemek, gyönyörűségesség szemöldök-kei és szempillákkal. Mintha nem is tripoliszi lenne, hanem ott a Tajo vagy Guadaluivir partján ringatták volna bőséjéjé. Ruhá-zata is spanyol, a hagyományos shawall. Ilyenkor sajnaom, hogy az Isten nem teremtett piktorinak.

Bászár gün napja volt, vagyis a mi vasárnapunk. Tehát maradt még sólet, s abból laktam jól. Nem igen kináltattam magamat, mert hajnal óta két macrék doto-lyánál egyebet nem ettem.

Elmondtam, hogy kiránduló-som milyen gyorsan végződött néhány fanatikus arab viselkedé-sre miatt. Nemsokára nyugodni tértünk. Nem igen alhattam egy

Most három éve...

Irta: BÀN ALADAR.

Most három éve, hogy kimondtat A boldogító szót: igen.

S mint a folyondár a faágra, Réam borultál szeliden.

Most három éve, hogy kezembe Tetted fehérő kis kezéd

És megfogadtad, bármi érjen, Sohase hagysz el engemet!

S mit gyermekszívvel hittem egy-kor,

Hogy angyal őriz életem,

Im megalvólsut, amióta

Te mosolygva jársz velem.

Sötét felhő gyül bár egemre,

Ha szép szemed réam tekint,

Széfoszlik a mogorva felleg —

És kiragogy a nap megint!

Sok évig jártam a világot,

Mig utam nálád véget ért,

S gyöngéd kezéd nyujtott jutal-mat

Ifjúságom küzdelmiért,

S az évek tűnnek, mint az álom

Derüs tavasi reggelen...

Ah, szép az élet, amióta

Te mosolygva jársz velem!

Az előváros a ghetto, ott laknak a szefárdimek.

Egész különös valójá a zsidó-ságnak. Nem az a vöröshaju, kaf-tános, piszkos fajta amely otthon Magyarországon előrástja az egész Felföldet és már a főváros-t is ellepi: amely irtózik becsület-s munkától, kulturától, civilizált haladástól, modernségtől, asszi-milizálódástól; amely-jobban el-lenezte a zsidó recepteit, mint az antiszemita párt. Mondom a szef-árdimek, a zsidóságnak ezen ősi és tisztább fajta a kazárnál, egé-szen elűnnek az előbbiétől. Hatalmas, szép szál emberek, fém-gyák, nők, egyaránt. Tiszta és dolgosak; modern gondolkodá-suk és szépségek, koromfekete hajviselőketek nem éktelelnti a pájész; kaftánt nem hordanak, viselőtükben egészen a törökök-öz vagy arabokéhoz alkalmazkod-nak. Vallásuk ment a régi kaba-lisztikus hagyományoktól és tisz-tán, talmudista elferdítések nél-kül, Mózes tanította tisztasággal imádják a Jehováét és nem gyűl-lik sem a moszlemiméket, sem a keresztényeket. Vendégszerető és a hájba jutott embert nem hag-yják eserben, mint a kazárók. Különös a nyelvük, nem a német-nyelgyel jargon, a jiddis, amely nélkül ortodox polgártársainkat alig bírjuk elképzelni, hanem fül-bemászó és kellemes esengőssű spanyol-heber-arab keverék, melyt azonban csak hosszas gyakorlat után lehet elsajátítani.

— Ilyenek ezek az arabok effendium, mi törökök mégis csak küllömb legények vagyunk. Ezek gyávák, félnek egymástól, aztán meg engedetlenek a padisah iránt, akinek Allah hosszurá növeszge meg a szakállát. Mindig bajt okoznak a válinek, sem itt, sem a Jemenben nem nyugoszik, míg majd egyszer Mahmud Sefket bamba rendre nem tanítja őket. Hanem induljunk effendium, ezek most azt hiszik, hogy azért jön Abu el mót, mert egy gyaurt szállásoltak el duárjok-ban. Allan büntetése, így mondják.

— Rre! — szóltam tevémre. Az okos állat megélt és lefeküdt. Kiugrottam a nyeregéből, baksist nyomtam az örmeztet kezébe s a tevékkel elküldtem. Aztán meg-szóltottam egy szefárdot.

— Signor, mi történt itt?

— Nagy baj, — feléle, — Abu el mót a városban járt és fellátotta az arabokat a gyaurok ellen.

Természetesen bennünket: zsidókat is közöbük sorolva. Kirabol-tak az üzleteinket, elraboltak

hárminez leányt: s mire a katonák megérkeztek, tul voltak a határon.

— Persze, a váli is moszlem, bújja is, ha egy pár zsidót agyon-vennek. A moszlemimék is antiszemiták.

— Igazad van Uram! Bennünket mindenfelé zsarolnak. A válik, a basák, a muteszárifok. A baksis szinte megöl bennünket, minden-ki tőlünk várja. Hanem most megérték, az arabok nemcsak bennünket bántalmaztak, hanem az idegeneket is és a konzulátu-sokat is megostromolták. Az olasz konzul feleségének a társalkodó-jától Signorina Elenát is meguk-kaft vitték. Most baj lesz belőle, mert ha Sztambulban megtudja a nagyvezér, menten elcsapja a váli-t. Hakkí bey nem ismer tréfát.

— Abu el mót egy látszik nagyob körutra indult, hogy látog-atással még Tripoliszt is meg-tisztelte. Ott az északafrikai par-tokon az ilyen lázongások nem ritkák, a török kormány keze igen gyenge és a baksisnak óriási a hatalma.

— Itt kellett az éjt a ghetto-ban töltönni, mert az albergótat nem érthetem el. Estéleg valamelyik vad, fanatikus moszlem felismeri bennem a gyaurt s leüti. Biztosabb voltam a zsidók közt. Sötét volt már s így megkértem a szefárdot, vezessen el a chacham-basi házá-hoz, majd ott maradjok.

Chacham-basi olyan főrabbi-féle, a keleten az egyes zsidó hit-közösegeknek világi és vallási fej-telje. A tripoliszi chacham-basit, reb Zedík Mojsze Levit ismertem. Nyolcz napi ottlétem alatt vele is megbarátkoztam és sokkal több hasznát vettem mint néhány kö-tel Baedekernek.

Midőn odáertem kis házához, amely közvetlenül a zsinagoga-mellett áll, az ajtóban állva talál-tam az öregtet. Mészet tartott ke-zében: ebben a világításban, hosz-szu fehér szakállával úgy tűnt fel-nekem, mint egy ó-testamentum-beli patriárka.

— Akam heirolszum! — kö-szöntött törökül.

— Allah raszulszum! — felel-tem.

— Mi jó hoz téged effendum ily késő esti órában hozzám?

— Nálad szeretnék aludni chacham-basi. Tudod, lázonganak az arabok és ilyenkor nem tanácsos, ha az albergoba megyek.

— Peke! (Jól van.) Nálam bi-zatosan leszel, mert engem még a moszlemimék is tisztelnek. Aztán meg-tenélek föl rólam, hogy gyaurt rejtegetek magammal. — Gyere be, Rebeka leányom majd ad valami vacsorát, aztán nyugodni téruik.

— Köszönöm.

Azzal karonfogott s bemen-tünk. Melyik galicziai kazár bö-keré tenné ezt meg?

Uj fejzetet érdemelne Rebeka. Hebron rószimák ez a legszebbi-ke. Még gyerek volt, talán tizenöt-éves, és máris női szépség, telje-sen kifejlődve. Venusi alak, korom-fekete haj, tüzes, sötét szemek, gyönyörűségesség szemöldök-kei és szempillákkal. Mintha nem is tripoliszi lenne, hanem ott a Tajo vagy Guadaluivir partján ringatták volna bőséjéjé. Ruhá-zata is spanyol, a hagyományos shawall. Ilyenkor sajnaom, hogy az Isten nem teremtett piktorinak.

Bászár gün napja volt, vagyis a mi vasárnapunk. Tehát maradt még sólet, s abból laktam jól. Nem igen kináltattam magamat, mert hajnal óta két macrék doto-lyánál egyebet nem ettem.

Elmondtam, hogy kiránduló-som milyen gyorsan végződött néhány fanatikus arab viselkedé-sre miatt. Nemsokára nyugodni tértünk. Nem igen alhattam egy

hárminez leányt: s mire a katonák megérkeztek, tul voltak a határon.

— Persze, a váli is moszlem, bújja is, ha egy pár zsidót agyon-vennek. A moszlemimék is antiszemiták.

— Igazad van Uram! Bennünket mindenfelé zsarolnak. A válik, a basák, a muteszárifok. A baksis szinte megöl bennünket, minden-ki tőlünk várja. Hanem most megérték, az arabok nemcsak bennünket bántalmaztak, hanem az idegeneket is és a konzulátu-sokat is megostromolták. Az olasz konzul feleségének a társalkodó-jától Signorina Elenát is meguk-kaft vitték. Most baj lesz belőle, mert ha Sztambulban megtudja a nagyvezér, menten elcsapja a váli-t. Hakkí bey nem ismer tréfát.

— Abu el mót egy látszik nagyob körutra indult, hogy látog-atással még Tripoliszt is meg-tisztelte. Ott az északafrikai par-tokon az ilyen lázongások nem ritkák, a török kormány keze igen gyenge és a baksisnak óriási a hatalma.

— Itt kellett az éjt a ghetto-ban töltönni, mert az albergótat nem érthetem el. Estéleg valamelyik vad, fanatikus moszlem felismeri bennem a gyaurt s leüti. Biztosabb voltam a zsidók közt. Sötét volt már s így megkértem a szefárdot, vezessen el a chacham-basi házá-hoz, majd ott maradjok.

Chacham-basi olyan főrabbi-féle, a keleten az egyes zsidó hit-közösegeknek világi és vallási fej-telje. A tripoliszi chacham-basit, reb Zedík Mojsze Levit ismertem. Nyolcz napi ottlétem alatt vele is megbarátkoztam és sokkal több hasznát vettem mint néhány kö-tel Baedekernek.

Midőn odáertem kis házához, amely közvetlenül a zsinagoga-mellett áll, az ajtóban állva talál-tam az öregtet. Mészet tartott ke-zében: ebben a világításban, hosz-szu fehér szakállával úgy tűnt fel-nekem, mint egy ó-testamentum-beli patriárka.

— Akam heirolszum! — kö-szöntött törökül.

— Allah raszulszum! — felel-tem.

— Mi jó hoz téged effendum ily késő esti órában hozzám?

— Nálad szeretnék aludni chacham-basi. Tudod, lázonganak az arabok és ilyenkor nem tanácsos, ha az albergoba megyek.

— Peke! (Jól van.) Nálam bi-zatosan leszel, mert engem még a moszlemimék is tisztelnek. Aztán meg-tenélek föl rólam, hogy gyaurt rejtegetek magammal. — Gyere be, Rebeka leányom majd ad valami vacsorát, aztán nyugodni téruik.

— Köszönöm.

Azzal karonfogott s bemen-tünk. Melyik galicziai kazár bö-keré tenné ezt meg?

Uj fejzetet érdemelne Rebeka. Hebron rószimák ez a legszebbi-ke. Még gyerek volt, talán tizenöt-éves, és máris női szépség, telje-sen kifejlődve. Venusi alak, korom-fekete haj, tüzes, sötét szemek, gyönyörűségesség szemöldök-kei és szempillákkal. Mintha nem is tripoliszi lenne, hanem ott a Tajo vagy Guadaluivir partján ringatták volna bőséjéjé. Ruhá-zata is spanyol, a hagyományos shawall. Ilyenkor sajnaom, hogy az Isten nem teremtett piktorinak.

Bászár gün napja volt, vagyis a mi vasárnapunk. Tehát maradt még sólet, s abból laktam jól. Nem igen kináltattam magamat, mert hajnal óta két macrék doto-lyánál egyebet nem ettem.

Elmondtam, hogy kiránduló-som milyen gyorsan végződött néhány fanatikus arab viselkedé-sre miatt. Nemsokára nyugodni tértünk. Nem igen alhattam egy

hárminez leányt: s mire a katonák megérkeztek, tul voltak a határon.

— Persze, a váli is moszlem, bújja is, ha egy pár zsidót agyon-vennek. A moszlemimék is antiszemiták

NAGYAPÓ MEGHALT.

Irtá: F. Galambos Margit.

Nagyapó meghalt. Szegény elemették Kodor, borongós februári nap. A temetésén nagyon sokan voltak És nem volt szem mely száron maradt.

Nagyapó meghalt. Úres a szobája, Úres az ágy, s a szék az ágy előtt; A szék melybe én üldögélni szoktam Minden vasárnap délelőtt.

Régi karosszék jó öregapóval Vasárnap engem töbet soha vár. Nincs aki kérje, s akinek meséljen, Déduonokája mily hunczút, betyár.

Nincs aki kérje, s akinek meséljen, És nincs már aki várja a nyarat Hogy kicsi fiam járnai fog akkorra És nagyapóhoz vélem elszalad.

Nagyapó meghalt. Úres a szobája, Úres a szék s a szék az ágy előtt. Nincs aki kérje... S én sírök azóta Minden vasárnap délelőtt.

— Jaj, jaj, végem van! — nyugte Vadoma János tovább jagejtva. — Az istenért, hát mi a baj, János? — Jaj, jaj! Meglöttem az Ágnes! Mi Atyánk, ki vagy a menynekben! — kezdte János elülről az imádságot a földön elterült aszszony teste mellé roskadva.

A nagy öngátásra kinyitott a Meesek András hajlékának az ajtaját. Ő maga lépett ki rajta. — Aj, jaj! Aj, jaj! — sóhajtozott Meesek András egészen göngyövedve, mikor a mezudlatlanul fekvő asszonyt a földön megpillantotta.

Azokban lélekszakadva érttem oda a szerencsétlenség színhelyére. — Vigyék be ezt a boldogtalan asszonyt a hajlékba. — szóltam Meesek Andrásnak. — Meg kell vizsgálni. Hátha lehet még rajta segíteni.

Megfogták kettlen. Meesek András fejét, János lábát, aztán felémelték a földről. — Hála isten, még él. — szólt Meesek András nagyot fohászkozva.

Ottbenn a hajlékban esakhamar kitudódott, hogy nagyobb volt az Ágnes ijedsége, mint a baja. A golyó a hóna alatt fityült el olyformán, hogy csak könnyebb fajta sebet ütött a mellén, meg a karján.

Megkönnyebbülve hagytam ott a hajlékot. János ottbenn maradt az ágyon nyoszoró asszony mellett. Meesek András, a házigazda kikísért, ahogy szokás. Ottkinn karon fogtam, aztán a fölébe hajolva, halkán, sugva mondtam neki, hogy a hihordó szellő meg ne hallja:

— Nagy ebiborz maga szomszéd ur! — Én—én—én? — szólt Meesek András hebegve. — Persze, hogy maga. No jó-tsakát!

Az ősmagyar énekek.

Irtá: Csahihen Károly.

Az ősmagyarok énekei közül egy sem maradt fenn, de ez nem azt jelenti, hogy nem voltak, hanem, hogy kitérődtek az emlékezetből. Arany János, ki a lángelmé varázshatalmával feltámasztotta halottaitól eposzukat, feleletet adott arra is, hogy mi okozhatta őseredeti költszetünk vesztét? Az, hogy az alakulás után elakadt: a tudás megőlte a hitet, a korai józanság ellensége lett a költői képzelemmel szóit hagyományoknak (Próza dolgozatai, 76. l.)

A pánezélos, buzogányos magyarság amikor hitet eserélt, új irányt adott erkölcsi és szellemi életének is. A samanizmust kiszorította a keresztény hit fenköltösgé, az Ázsiából ideszakadt fajti pedig megbolozta s a civilizáció elfogadására képsé tette az európai élet. E változásnak, mely csak fokoztatást jelent, lassan-lassan világos nyomaira akadunk a faji jellemvonásnak s az idegen áramlatnak abban a esodálatos keveredésben, melyet krónikáink mutatnak. Kétségtelen, hogy amig a hunmodokban a fátylozott, keleties romantika

Éneken hallottam, vagy volt vagy nem volt. Tar Lőrinc, hogy pokolba bémént volt...

Krónikáink meg is neveztek énekeseket. Ezek a nevek: hisztio, joenator, mimus, trufator, musius, eitharoda, fidien. Az utóbbi nevek pusztán zenészt jelenthettek, a hisztio pedig valamely keveréke lehetett az inkább énekmondó joenatornak és bohócezá falyedtt mimusnak. Okleveleink rendszeren joenatorokat emlitenek s úgy látszik, hogy a komoly es illhetti énekmondókat értették rajtuk. A magyar faj nem is szerette soha — a groteszk alakokat. Énekesünk nemzeti nevéit is észlelhatjuk időrendben. Ezek a nevek így következnek: regös, kobzos, hegedős, lantos, deák,

énekmondó. Az igric nem nemzeti név, e szót szlávól vettük át, hol hangszerezen játszókat. A regös nevet egy Anjoukori oklevél (1347) őrizte meg, melyben szó van arról is hogy akinek a regös regél, azal egyszersmind együtt ivott is. Még az oklevél-író is eltünődik ezen a rejtelmes följegyzésen: a keleti képzet gazdaságát látta benne megvillanni s a szépség érzete annyira elragadta, hogy ő maga is egy rendkívüli, sohasem hallott latin szóval: a combiatoral próbálta megnevezni regösinket.

A kobzos és hegedős név két ősi hangszer emlékét kintette meg az enyészettől: az ázsiai kizikkkel közös pengető kobozát s az eredetinek látszó nyirettis hegedőt.

A lantosokat a hegedősöktől sem mitem különítette el annyira mint a képzettség s az életmód. A hegedős vándorénekes volt, a lantos pedig tanult verselő, literatus vagy deák, mint a 15. században neveztek (Mátyás király Gábor deákja, Both János Gergely deákja). A lantosok irigylet gondtalanságban éltek, pártfogók szármányai alatt, míg a hegedősök városról-városra kóboroltak, nem sokat adtak magukra s nem ezírták énekeiket sem. A lantosok nem is költők voltak, hanem a közpöri lantos krónikások utódai, folytatói: lenéztek a hagyományt s csak írott, hiteltel forrásból merítették. Tinódi is mindig lantosnak nevezte magát s bizonyos arisztokratikus hangon beszélt a hegedősök fölöl.

Közbosz ide járul s engem el ne árulj S muzsikálj... Pöngöd hurjaidat s itt állj. Lássad, senkit meg ne tréflélj. Trombita, dob szőljon, vigasság hadd folyjon Ez házbán... Legyen minden vigasságban, Senkimenk se szomjúságban. Hagyjuk el az nótat, verje lantos lantos lantját Hadd halljunk. Füleinket vigasztaljuk... Énekes járj elől, ne menj széken mellől S mondj nópát. Hozd elő Nympát, mivoltát. Szép Diana vadászjátját.

Ez a vers lelkünkbe idézi a magyar életnek azt az időszakát, mikor a kobzos a lantos, a lantos pedig az énekmondó szorította le a kor polézáról. Ez a tusa évizenedeken át tartott, hiszen amikor a lantosoknak legyakitóbb volt a népszerűségük, még akkor is akadnak verselők, kik megőrizték a régi hangszereket és fenartották a kóborlók művészetét.

A poszonyi krónikában olvashatjuk, hogy a 944-i augsburgi menütkeltet is a naiv énekmondók köréhez tartoztak s moztalab kóborolva tengették életüket. Beesültük folyvást fogvott s utódaik már-már bohócezá aljastak. Mikor azonban szellemi életünk alakult, a vándorénekeseknek is meg kellett változniuk: föl is helytak a léha életmóddal s a királyi kegy — még birtokosok is jutatták őket. Azonban maradtak olyanok is kik nem lettek udvari eselődékké: egy kis borút is „elzérgettek” s a hallgatóság „bottól sem kimélte hátukat”.

Sajtságos, hogy az énekmondókkal községek „Igriczi” és „Igrezi” nevet viselték. Alhoz nem férhet kétség, hogy ezek a helységnevek lakóik eredeti nevéit: az igriczét őrizték meg. Azonban ezek a helységnevek még akkor keletkeztek, mikor őscink még sejtelmük se volt a szláv eredetű igriczéről.

A regölés már a haza földjén termelt. Az eddig végzett kutatás szerint Vasvármegye tekintetű a felsődnántuli regös-telep középpontjának. Ez lehetett a regösök pogánykori fészke, hol barangolásaik között pihenőt találtak.

A regölésben jelenleg a finom szerepel. A néphagyomány sokat köszönhet annak, hogy a többnyire komoly tartalmu regölésben a gyermekek is osztottak. Az ő hatóság naivságuk mentette meg a regölés legrégibb sajtásait. A regös hangszerek közül (Kodor, furalya, stb.) különösen a esöngökkel telegatott regösöt lett a legkedveltebbé. E regösöt elődje az egyfenekü samándob, melynek emlékét néhány zalamegyei regösében sikerült is felfedezni. De nyoma maradt a regösök áttözködéseknek, tarka-barka figuráinak is. Gösejben ma is „kiddit, szörös bundával” szimbolizálják a „söért bünbölő bikát”.

Fölköröstáink csak legutóbb derítették fel, hogy a mai és az Árpádokori regölés közös eredetűnek nyoma valóban megvan. A legtöbb regösének Szent István szolgálóitól beszél s hihetően azokat a dalnokokat érti, kik az igazságot hallatták s a nemzeti érzést gerjesztették. Azonban a regös-énekekből kiderül az is, hogy már Szent István is kikelt azok ellen, kiket ördögösöknek tartott léha életmódjuk miatt, melynek károhozatos voltát talán maguk a regösök sem érezték.

Ne síess, ne síess, Uram Szent István Az én halálomra... Én sem vagyok vadlövő vadad, Hanem én is vagyok az Atya-istentől Hozzát követ. Hej, regülejtam, regülejtam!

A regösök törzse a 11-ik században két ágra szakadt. A magyarság ekkor nagy átalakító eszmeforradalmot viharában élt: az ősmagyar szellemi élet került össze-ütközésbe a középkor általános világnézévével. A legnagyobb ellentétek találkoztak: a barzi tettvágy a keresztény szelidséggel, az egyéni nagyság az önmegtadadással s az ösmelódia a hileg krónikákkal. Az érzelmek e chaotikus keveredésből bontakozott ki a középkori lovagvilág. A régi mithosz varázsfényből folyton vesztett, az ősi ária már nem lehetett többé a költészet eleme s helyét valami pedáns mérték foglalta el. A primitív érzelmek hullámzását elnyomta a kereszténység diadalmos ereje s a kóborló barbár énekmondók menőket nem találva, saját lángjukban semmisültek meg.

A pogány dalok károhozatása eltörölte a Poszonyi krónika szerzőjét is, ki valami rideg gunnyal Lázároknak nevezte el az augsburgi menekülteket. Ugyanezzel a szóval bélyegezte meg a korabeli kóborló deákokat is, kiket még mindig a régi mámor. A 11—13. században a latin iskolákban létezett is kikerült egy olyan rend, mely a nyugati országokban a vagans nevet vette föl. Ezek a vagans-költők már latin nyelven is énekeltek, azonban a kereszténység önsanyargatást kívánt, ők pedig valami lelkes sietséggel zengtek meg tobzódásaikat, a tulvilág fel nem találva, antik-ritusaiikkal s lízálmáikkal nekik is el kellett sülyedniük az idő árjába.

A királyi javaikon letelepített joenator már nem a földet nézte, hanem az ég basad'kait, melyeken át az Isten szemevilágását látta. Szakított a táncszal s a kaezagással s elfordult az ifjúság boldos, pogány dalaitól. Nem az öröklét, hanem a mulandóság volt az ő legszebb gondolatjuk. Uj érzések, új melódikákból ébredtek föl benne s valami fáradt szomorúsággal nézett végig az életen.

A 13-ik századbeli deák s a várjóságokon letelepített királyi nevet: az igriczét őrizték meg. Mindaketten a 955-iki augsburgi menekültek utódai, esak hogy az idők folyamán lelket eserültek s elszakadtak egymástól.

Kétségtelen, hogy az élet az ősmagyar költészetet is kifejelesztette, azt azonban mégsem lehet elhinni, hogy az tárgy szerint is (katonai, történeti stb.) osztályozható legyen. Ennyire az ösköltészet meg nem emelkedett...

Őscinkeink motívumait esak sejteni lehet. Minden egyes fujta a maga énekét s türekedett a többin tulnenni. A hegedős diesekvő hangon emlegette koldusállapotát. Nem is becsülte már őket a világ. A lantosok pedig, hogy tekintélyük valahogy véget ne érjen, Dávid királyt tették lelkük elkülöníthetetlen részévé. A borról azonban ők se tudtak lemondani. „Jó volna megkínálniuk most lantost, hegedóst az borknak javával.” Így esengtek akárhányszor ők is...

De az életben mégsem találkozhattak... A lantosok nem is annyira költői hatásra türekedtek, mint inkább arra, hogy — a keresztény-moráltól valahogyan el ne távolodjanak — a hegedősök fogvatkozott hegedősök pedig még mindig a pogánykori álmokon esingáltak.

Az élet nagyon megkomolyodott, de a „esacska”, „tisztalant” énekek még a szerzetesek szívéit is megdobbantották. Akadt is közöttük egy, ki épen akkor, mikor a ködöket bujta, az ősmelódikákkal visszhangjaképpen, ezeket a titkos és tiltott szavakat róta egy papírra: „szívom, lelköm, virágom, ezüznöm, aranyom, gombom, ágom, levelem...”

Ez az édes-keserű vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

Az énekes-keresü vallomás talán a legszólóbb bizonyossága annak, hogy a pogánykori, ősmagyar énekek mennyire beleegyeztek a lelkekbe!

EST
MEGJELEN NA
VIII. Évfolyam.
A JOHNS
A bankárkérés világit
A Bevándorlóban egy John tollából "Csele" alatt megjelent nyganesak kemé lalkozik a Johnstovni ezük...
Mj közzétettük ezikket, habár részét nem tesszük közzétettük, mis ságos időben, reggel azzal állít tőségünkbe, ne ujab bankár-szó kásról, mindet kell nyujtani a égető kérdéshez lászó s mivel ak talános magyars deket vannak érvintve, magyar politikát folytat Szent kell vallandani a magyars tevé legyen. Mer za van Tóth Ján zarsunknak, amik azí irta a Beván mentisik meg a heti keresetét, ha ti elusztó a hüt kezén. Ezért m amit mindig m állami felügyelet magyar "bankár özés czéljából a mindjárt, ebben mert ki tudná m ki fogja-e még
Mindazonáltal nem tehették "johnstovni álkét. Mert a tisz lességükreöl meg rekkel együtt n munk a tiszess kat, akik beess s akik sok éve végezt munkáj tak a közbiz pénzküldök, h akik apostoli m egyes magyar t egyedül embrei jutott honfitárs nak és sok eselt jő szót sem munkájukért. M nokat is és ezek az általuk képv dekében kell, ezikkirónkkal sz jünk, habár a egyetértünk ve denáron banká vány nélkül b rő pénzk